

Projekt

z dnia 10 kwietnia 2025 r.

Zatwierdzony przez

**UCHWAŁA NR
RADY GMINY TURAWA**

z dnia 24 kwietnia 2025 r.

**w sprawie przyjęcia sprawozdania z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej
w Turawie za rok 2024 wraz z wykazem w zakresie potrzeb pomocy społecznej w Gminie Turawa**

Na podstawie art 18 ust. 2 pkt. 15 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.) w związku z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.) Rada Gminy Turawa uchwala, co następuje:

§ 1. Przyjmuje się sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turawie za rok 2024 wraz z wykazem w zakresie potrzeb pomocy społecznej w Gminie Turawa, stanowiące załącznik do niniejszej uchwały.

§ 2. Wykonanie uchwały powierza się Wójtowi Gminy Turawa.

§ 3. Uchwała wchodzi w życie z dniem podjęcia.

Przewodnicząca Rady Gminy Turawa

Iwona Duda

Załącznik do uchwały Nr

Rady Gminy Turawa

z dnia 24 kwietnia 2025 r.

SPRAWOZDANIE
Z DZIAŁALNOŚCI GMINNEGO OŚRODKA
POMOCY SPOŁECZNEJ W TURAWIE ZA 2024 ROK
WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ
W GMINIE TURAWIE NA 2025 ROK

Opracowała:

Małgorzata Czerwińska

Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turawie

przy współudziale:

Jolanty Chwalczyk -Głównej Księgowej

Barbary Sołtyk -Koordynatora Sekcji Pracy Socjalnej,

Wsparcia Rodziny, Seniora i Programów Celowych

-Starszy Pracownik Socjalny,

Teresy Musielak -Koordynatora Sekcji Analiz Realizacji Świadczeń

i Programów Celowych

oraz pracownicy merytoryczni

poszczególnych sekcji

TURAWA 2025

I. ZASADY FUNKCJONOWANIA

Zgodnie z zapisem - art. 110 pkt. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej (Dz. U. z 2023r., poz. 901 ze zm.) *„Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej składa radzie gminy całoroczne sprawozdanie z działalności Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej”*.

Utworzenie i utrzymanie ośrodka jest zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej jest jednostką organizacyjną Gminy. Realizuje zadania własne Gminy o charakterze obowiązkowym i zlecone Gminie w zakresie pomocy społecznej zgodnie z ustaleniami Rady Gminy. Gmina realizując zadania zlecone z zakresu administracji rządowej kieruje się ustaleniami przekazanymi przez Wojewodę.

Działania Ośrodka Pomocy Społecznej w Turawie są realizowane w oparciu o ustawę o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku obejmują działania osłonowe i aktywizujące, w celu umożliwienia osobom i rodzinom przezwyciężenie trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie rozwiązać wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości. Podstawowym zadaniem pomocy społecznej jest wspieranie osób i rodzin w wysiłkach zmierzających do zaspokajania podstawowych potrzeb życiowych osób i rodzin oraz umożliwienia im bytowania w warunkach odpowiadających godności ludzkiej. Pomoc społeczna powinna dążyć do usamodzielniania osób i rodzin oraz ich integracji ze środowiskiem. Poszerzanie zakresu wsparcia oraz pojawianie się nowych narzędzi w pracy socjalnej czyni ten proces bardziej efektywnym.

Wysiłki Ośrodka Pomocy Społecznej w 2024 roku jak i postanowienia na lata kolejne zmierzają do stopniowej zmiany postrzegania tej instytucji w świadomości społeczności lokalnej, gdyż Ośrodek już dawno przestał być instytucją wypłacającą jedynie świadczenia finansowe, a staje się narzędziem do budowania polityki społecznej na poziomie lokalnym, ze szczególnym uwzględnieniem wsparcia niepieniężnego, które jak udowadniają liczne badania, bardziej skutecznie przyczynia się do usamodzielniania rodzin i przeciwdziałania społecznej marginalizacji grup zagrożonych wykluczeniem społecznym.

Świadczenia pieniężne przyznawane i wypłacane przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turawie były finansowane z dwóch źródeł: ze środków rządowych z przeznaczeniem na zadania zlecone i samorządowych z przeznaczeniem na zadania własne.

Podstawowym obszarem działalności ośrodka jest realizacja zadań wynikających z ustawy o pomocy społecznej. Jednakże Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turawie realizuje szereg innych zadań gminy. Całościowo obszar realizowanych zadań określony jest w Statucie i są to zadania z zakresu następujących ustaw:

- 1) Ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1465 z późn. zm.).
- 2) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1530 z późn. zm.).
- 3) Ustawa z dnia 29 września 1994 r. o rachunkowości (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 120 z późn. zm.).
- 4) Ustawa z dnia 21 listopada 2008 r. o pracownikach samorządowych (t.j. Dz. U. z 2024r. poz. 1135).
- 5) Ustawa z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 572).
- 6) Ustawa z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 350).
- 7) Ustawa z dnia 27 sierpnia 2004 r. o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 146 z późn. zm.).
- 8) Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1283 z późn. zm.).
- 9) Ustawa z dnia 17 czerwca 1966 r. o postępowaniu egzekucyjnym w administracji (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 132).
- 10) Ustawa z dnia 28 listopada 2003 r. o świadczeniach rodzinnych (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 323 z późn. zm.).
- 11) Ustawa z dnia 7 września 2007 r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 438).
- 12) Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673).
- 13) Ustawa z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49).
- 14) Ustawa z dnia 4 kwietnia 2014 r. o ustaleniu i wypłacie zasiłków dla opiekunów (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 246 z późn. zm.).

- 15) Ustawa z dnia 21 czerwca 2001 r. o dodatkach mieszkaniowych (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1335).
- 16) Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 750 z późn. zm.).
- 18) Ustawa z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatanach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (t.j. Dz. U. z 2022 r. poz. 2039 z późn. zm.).
- 20) Ustawa z dnia 19 sierpnia 1994 r. o ochronie zdrowia psychicznego (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 917).
- 21) Ustawa z dnia 13 czerwca 2003 r. o zatrudnieniu socjalnym (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 83).
- 22) Ustawa z dnia 5 grudnia 2014 r. o Karcie Dużej Rodziny (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1512).
- 23) Ustawa z dnia 27 kwietnia 2001 r. Prawo ochrony środowiska (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 54 z późn. zm.).
- 24) Ustawa z dnia 17 grudnia 2021 r. o dodatku osłonowym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 953).
- 25) Ustawa z dnia 5 sierpnia 2022 r. o dodatku węglowym (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1207).
- 26) Ustawa z dnia 7 października 2022 r. o szczególnych rozwiązaniach służących ochronie odbiorców energii elektrycznej w 2023 roku oraz w 2024 roku w związku z sytuacją na rynku energii elektrycznej (t.j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1704 z późn. zm.).
- 27) Dokumentacji opisującej przyjęte w Ośrodku: zasady rachunkowości wprowadzone Polityką Rachunkowości, postanowienia instrukcji kancelaryjnej wraz z jednolitym rzeczowym wykazem akt.

Finansowanie działań realizowanych w GOPS w Turawie

- 1) Działalność Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turawie w roku 2024 finansowane były z następujących źródeł:
- 2) budżetu Gminy Turawa (uchwała budżetowa),
- 3) dotacje z budżetu Państwa,
- 4) funduszy i programów celowych realizowanych w ramach środków „zewnętrznych”,
- 5) Funduszy Europejskich w ramach Programu Fundusze Europejskie dla Opolskiego na lata 2021 - 2027

II. ZASADY UDZIELANIA POMOCY

O pomoc finansową mogą starać się osoby, które spełniają warunki określone w ustawie o pomocy społecznej tj.:

- ▶ trudna sytuacja życiowa
- ▶ trudna sytuacja finansowa

przy czym oba warunki muszą być spełnione jednocześnie.

Prawo do świadczeń z pomocy społecznej, na podstawie art. 7 ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 roku, przysługuje osobom i rodzinom **z powodu przyczyn (trudna sytuacja życiowa)**, do których należą:

- 1) ubóstwo,
- 2) sieroctwo,
- 3) Bezdomność
- 4) bezrobocie,
- 5) niepełnosprawność,
- 6) długotrwała lub ciężka choroba,
- 7) przemoc w rodzinie,
- 8) potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi,
- 9) potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności,
- 10) bezradność w sprawach opiekuńczo – wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych,
- 11) brak umiejętności przystosowania do życia młodzieży opuszczającej całodobowe placówki opiekuńczo –wychowawcze,
- 12) trudności w integracji cudzoziemców , którzy uzyskali w Rzeczypospolitej Polskiej status uchodźcy,
- 13) trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego,
- 14) alkoholizm lub narkomania,
- 15) zdarzenia losowe i sytuacje kryzysowe,
- 16) klęska żywiołowa lub ekologiczna.

Miesięczny dochód osoby lub rodziny ubiegającej się o pomoc nie może być wyższy od kwoty określonej w ustawie o pomocy społecznej tzw. kryterium dochodowe ustalone zgodnie z art. 8 ust.1 wynosi odpowiednio:

dla osoby samotnie gospodarującej, której dochód nie może przekraczać – **1 010,00 zł.**

dla osoby w rodzinie, w której dochód na osobę nie przekracza kwoty – **823,00 zł.**

Dochody rolników szacuje się natomiast według stałej wielkości, jaką jest hektar przeliczeniowy. Nie jest to kryterium w pełni obiektywne. Ustala ono z góry dochód z jednego hektara przeliczeniowego **wynosi – 459,00zł.**, który nie musi pokrywać się z dochodem rzeczywiście wypracowanym. Poza tym sztywne określenie dochodu nie pozwala na uwzględnienie różnych niespodziewanych zdarzeń losowych.

Każda z gwarantowanych przez ustawę form pomocy wymaga zarówno klasyfikacji przypadku do odpowiedniej kategorii zadań, jak i spełnienia kryterium dochodowego.

ZASIŁEK STAŁY

Przysługuje osobie samotnej lub osobie w rodzinie, niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód jest niższy od kryterium dochodowego osoby samotnie gospodarującej lub osobie pozostającej w rodzinie niezdolnej do pracy z powodu wieku lub całkowicie niezdolnej do pracy, jeżeli jej dochód, jak również dochód na osobę w rodzinie są niższe od kryterium dochodowego na osobę w rodzinie.

Kwota zasiłku stałego nie może być niższa niż 100,00 zł miesięcznie i wyższa niż 1 229,00zł. Tą formą pomocy objęto 13 osób i wypłacono świadczenia na kwotę **99 422,00zł**, Opłacano też składki zdrowotne za osoby pobierające zasiłek stały i opłacono za osoby na kwotę 8724,00zł są to osoby niepodlegające obowiązkowi ubezpieczenia zdrowotnego.

Środki te były przekazywane bezpośrednio do Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Środki finansowe na wypłatę zasiłków stałych i opłacenia składki zdrowotnej pochodziły z budżetu państwa.

ZASIŁEK OKRESOWY

Przysługuje z tytułu długotrwałej choroby, niepełnosprawności, bezrobocia, możliwości utrzymania lub nabycia uprawnień do świadczeń z innych systemów zabezpieczenia społecznego przy spełnianiu kryterium dochodowego.

Kwota zasiłku okresowego nie może być niższa niż 50 % różnicy między kryterium dochodowym osoby samotnie gospodarującej od dochodu tej osoby lub kryterium dochodowym rodziny a dochodem tej rodziny. Z tej formy pomocy skorzystało 8 osób i wypłacono kwotę **14 094,00zł**. Zasiłki okresowe otrzymały głównie osoby i rodziny, w których występowało bezrobocie, niepełnosprawność i długotrwała choroba. Jest to zadanie własne gminy obowiązkowe, ale gmina otrzymuje dotację na powyższe świadczenia.

ZASIŁKI CELOWE I SPECJALNE CELOWE

Zadaniem własnym gminy o charakterze obowiązkowym jest wypłata zasiłków celowych na zaspokojenie podstawowych potrzeb bytowych, a w szczególności na pokrycie części lub całości kosztów zakupu żywności, leków, leczenia, opału, odzieży, niezbędnych przedmiotów użytku domowego, drobnych remontów i napraw w mieszkaniu oraz sprawienie pogrzebu. Pomoc w zakresie zasiłków celowych oraz zasiłków celowych specjalnych udzielona była na konkretne, uzasadnione potrzeby zgłaszane przez klientów. Pomoc udzielona była m.in. na opały, bieżące potrzeby, leki, leczenie, opłaty i odzież. W roku 2024 z tej formy pomocy skorzystało 28 osób na kwotę **39 192,00 zł**, z czego 36 205,00 zł stanowi kwotę zasiłku na zakup żywności lub posiłku.

POSILEK W SZKOLE I W DOMU NA LATA 2024-2028

Program jest realizowany przez Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Turawie. Celem tego programu jest m.in.:

wsparcie gmin w wypełnianiu zadań własnych o charakterze obowiązkowym w zakresie dożywiania dzieci oraz zapewnienie posiłku osobom jego pozbawionym,
poprawa poziomu życia osób i rodzin o niskich dochodach,
długofalowe działanie w zakresie poprawy stanu zdrowia dzieci i młodzieży poprzez ograniczenie zjawiska niedożywiania.

W ramach Programu realizowane były działania dotyczące zapewnienia pomocy w formie dożywiania dzieci do 7 roku życia, uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadgimnazjalnej, osobom i rodzinom, w szczególności bezrobotnym, samotnym, w podeszłym wieku, chorym, niepełnosprawnym w formie posiłku, zasiłku celowego na zakup posiłku.

W 2024 r. rzeczywista liczba osób objętych programem wyniosła 48 osoby, w tym z posiłków w szkołach skorzystało 10 uczniów, a z zasiłku celowego na zakup żywności 38 osób. Ogółem poniesione koszty na dożywianie to kwota **41 250,00zł** (udział gminy to kwota 15 500,00zł) natomiast dotacja państwa wyniosła 24 750 zł.

DOMY POMOCY SPOŁECZNEJ

Do zadań własnych gminy należy również kierowanie i ponoszenie odpłatności za pobyt mieszkańców w domach pomocy społecznej.

Opłatę za pobyt w domu pomocy społecznej ponoszą:

- 1) mieszkaniiec domu , nie więcej niż 70% swojego dochodu,
- 2) małżonek , zstępni przed wstępnymi,
- 3) gmina, z której osoba została skierowana do domu pomocy społecznej – w wysokości różnicy między średnim kosztem utrzymania w domu pomocy społecznej a opłatami wnoszonymi przez mieszkańca domu oraz małżonka, zstępnymi przed wstępnymi.

W 2024r. w domach pomocy społecznej przebywało 10 osób. Wydatki podniesione na opłatę za DPS wynosiły z **373 776,00zł**. Z 10 osób przebywających w DPS, dwie z nich posiadają osoby (członka rodziny) zobowiązanego do ponoszenia odpłatności za ich pobyt w domu pomocy społecznej i opłaty są przez nich dokonywane.

Do zadań zleconych gminy w myśl art. 7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych należy również wydawanie decyzji administracyjnych, w sprawach świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni, spełniających kryterium dochodowe, stosownie do art. 8 ustawy o pomocy społecznej, w przypadku których nie zachodzi okoliczność, o której mowa w art. 12 tej ustawy.

W celu ustalenia sytuacji dochodowej i majątkowej świadczeniobiorcy, przeprowadza się rodzinny wywiad środowiskowy na zasadach i w trybie określonym w przepisach o pomocy społecznej. Stosownie do art. 54 ustawy prawo do świadczeń opieki zdrowotnej przysługuje przez okres 90 dni od dnia określonego w decyzji. W ubiegłym roku wydano 4 decyzję administracyjnych przyznającą prawo do ww. świadczeń dla świadczeniobiorców innych niż ubezpieczeni.

Oprócz udzielania finansowych form pomocy, Ośrodek opiera swoją działalność na wsparciu w postaci pracy socjalnej. Praca socjalna jest podstawowym zadaniem pomocy społecznej realizowanym równolegle z pozostałymi formami wspierania i udzielonymi świadczeniami. Praca socjalna ukierunkowana jest na pomoc osobom i rodzinom dla wzmocnienia lub odzyskania ich zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie, a także na tworzeniu warunków sprzyjających temu celowi. Bardzo często praca socjalna staje się jedyną efektywną, chociaż długotrwałą metodą pracy z klientami.

Niezbędne jest indywidualne podejście do każdej osoby, diagnoza jej potrzeb i możliwości oraz edukacja np. pomoc w załatwianiu spraw urzędowych, informowanie o prawach i uprawnieniach. Pracownik zachęca do korzystania z pomocy psychologicznej, poradnictwa w zakresie profilaktyki uzależnień, aktywnego poszukiwania pracy, terapii odwykowej dla osób nadużywających alkoholu oraz udziału w zajęciach korekcyjno-edukacyjnych dla sprawców przemocy.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turawie w ramach pracy socjalnej dotyczącej rodziny korzystającej z pomocy działał w zakresie:

1) *Kontakt z instytucjami:*

- pomoc w załatwieniu spraw w biurze,
- współpraca z kuratorami sądowymi i społecznymi,
- współpraca z policją,
- reprezentowanie interesów podopiecznych w innych instytucjach,

2) *Funkcjonowania rodziny:*

- współpraca z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
- pomoc w napisaniu wniosków do Sądu o alimenty,
- współpraca z Zespołem Interdyscyplinarnym.

3) *Świadczenia ZUS i pokrewne:*

- pomoc w ustaleniu lub zmianę stopnia niepełnosprawności.
- pomoc przy wniosku o przyznanie świadczenia wspierającego

4) *Praca:*

- mobilizowanie podopiecznych do poszukiwania pracy,
- przekazywanie ofert pracy dla podopiecznych GOPS.
- zachęcanie do podjęcia prac społecznie użytecznych osób długotrwale bezrobotnych

5) *Oświata i opieka medyczna:*

- współpraca ze szkołą,
- współpraca ze służbami medycznymi.

W większości środowisk objętych w 2024 roku świadczeniami pomocy społecznej w formie zasiłków, pomocy rzeczowej mieliśmy do czynienia z wystąpieniem jednocześnie wielu problemów, których rozwiązanie wymaga pomocy. Bardzo często w parze z uzależnieniem występuje długotrwała choroba lub niepełnosprawność.

Istotą diagnozy problemów społecznych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Turawie jest charakterystyka problemów z jakimi zgłaszają się klienci do tut. Ośrodka. Rodzaje, rozmiary i formy udzielanego wsparcia są uzależnione od indywidualnej sytuacji każdej rodziny/ osoby. Ocena sytuacji każdego klienta odbywa się na podstawie przeprowadzenia rodzinnego wywiadu środowiskowego i wyodrębnienia wiodących problemów w rodzinie, zgodnie z katalogiem dysfunkcji wymienionych w art. 7 ustawy o pomocy społecznej.

Dla osób, które wymagają pomocy opiekuńczej, a rodzina tej pomocy nie może zapewnić realizowana była pomoc w formie usług opiekuńczych. Zadanie należy do obowiązków gminy. Ośrodek przyznając usługi opiekuńcze, ustalał ich zakres, czasookres świadczenia i odpłatność. W roku 2024 usługami opiekuńczymi i objęto 24 osoby. Wśród wszystkich osób objętych pomocą opiekuńczą 21 osób powyżej 75 roku życia zostało objętych usługami opiekuńczymi w ramach Resortowego Programu „Opieka 75+”. Na ten cel Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turawie wydatkował dotację w kwocie **22 746,00 zł** Całkowity koszt realizacji usług dla osób powyżej 75 roku życia wyniósł 37 910,00.

OPIEKA WYTCHNIENIOWA

W 2024 r. wzorem lat ubiegłych Gmina Turawa realizowała Program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. "Opieka wytchnieniowa" dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024, finansowany ze środków Funduszu Solidarnościowego. Program skierowany był do dzieci i osób z niepełnosprawnością (w przypadku dorosłych w stopniu znacznym), których członkowie rodzin lub opiekunowie wymagali wsparcia w postaci doraźnej, czasowej przerwy w sprawowaniu opieki.

Usługi realizowane były w formie dziennej w miejscu zamieszkania osób z niepełnosprawnością oraz w formie całodobowej w ośrodkach opiekuńczych wskazanych przez opiekunów.

Usługami realizowanymi w formie dziennej w ramach Programu objęto:

29 osób sprawujących opiekę nad 30 osobami z niepełnosprawnością w stopniu znacznym w formie opieki wytchnieniowej dziennej;

6 osób sprawujących opiekę nad 6 osób z niepełnosprawnością w stopniu znacznym w formie opieki wytchnieniowej całodobowej;

2 rodziców sprawujących opiekę nad dwójką dzieci do 16 roku życia posiadających niepełnosprawność.

Pomoc udzielana była w wymiarze dostosowanym do indywidualnych potrzeb osób z niepełnosprawnością i ich opiekunów.

Ogółem zrealizowano 3280 godzin usług opieki wytchnieniowej w formie dziennej oraz 68 dni pobytu w formie opieki całodobowej. Całkowity koszt realizacji programu wyniósł 175542,86 zł i został w całości sfinansowany ze środków pochodzących z Funduszu Solidarnościowego. Odbiorcy programu nie ponosili kosztów związanych z realizacją usług.

ASYSTENT OSOBISTY OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNEJ

W 2024 r. Gmina Turawa realizowała Program Ministerstwa Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pn. „Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością” dla Jednostek Samorządu Terytorialnego – edycja 2024, finansowany w całości ze środków Funduszu Solidarnościowego. Program skierowany był do osób posiadających orzeczenie o znacznym lub umiarkowanym stopniu niepełnosprawności, które wymagają usług Asystenta w wykonywaniu codziennych czynności oraz w funkcjonowaniu w życiu społecznym.

Wsparciem w ramach programu objęto **32 osoby** z niepełnosprawnością w tym:

23 osoby ze znacznym stopniem niepełnosprawnościami

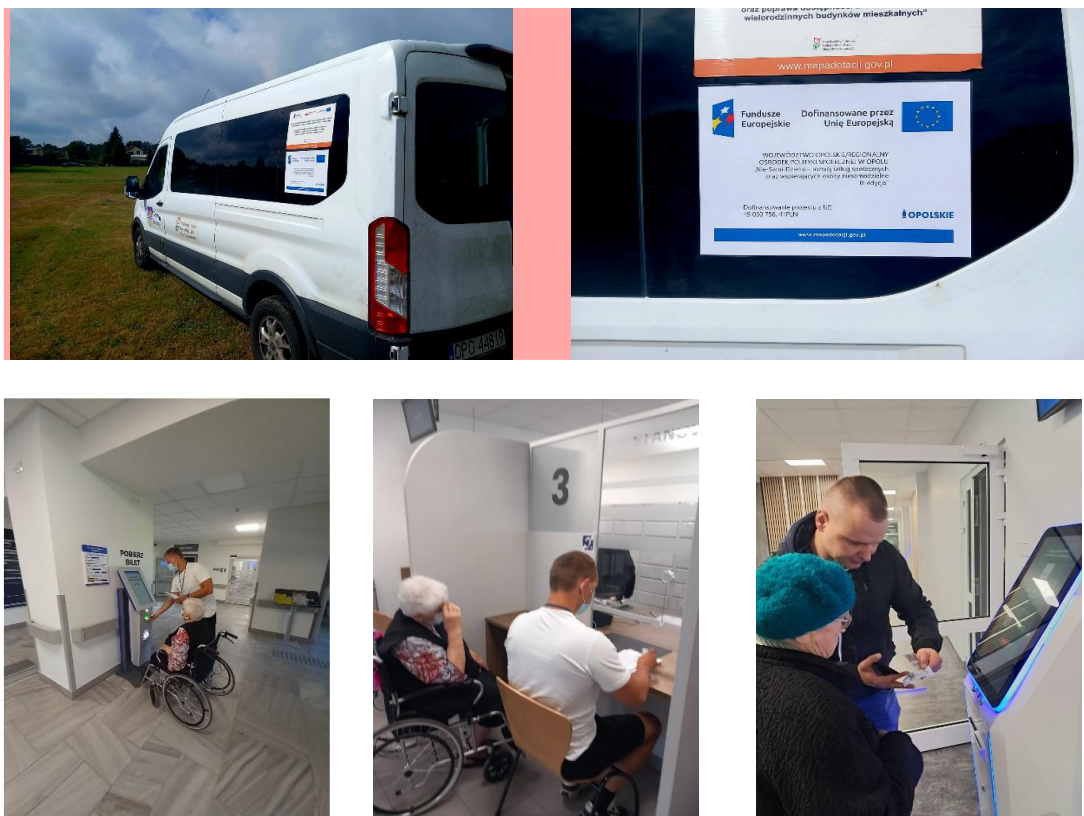
8 osób z umiarkowanym stopniem niepełnosprawności

1 dziecko do 16 roku życia z orzeczeniem o niepełnosprawności;

Świadczenie usług asystenckich realizowane było w wymiarze dostosowanym do indywidualnych potrzeb osób z niepełnosprawnością z uwzględnieniem limitów określonych w programie. **Ogółem zrealizowano 3032 godziny usług asystenckich.** Całkowity koszt realizacji Programu wyniósł **151 861,04 zł** i został w całości sfinansowany ze środków pochodzących z Funduszu Solidarnościowego. Osoby korzystające z Programu nie partycypowały w kosztach związanymi z świadczonymi usługami.

„NIE-SAMI-DZIELNI – ROZWÓJ USŁUG SPOŁECZNYCH ORAZ WSPIERAJĄCYCH OSOBY NIEPEŁNOSPRAWNE – III EDYCJA”

W 2024r. Gmina Turawa jako partner projektu przystąpiła do projektu pn. „Nie-Sami-Dzielni – rozwój usług społecznych oraz wspierających osoby niesamodzielne – III edycja” finansowanego z Funduszy Europejskich w ramach Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027. Liderem projektu jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu. W ramach projektu realizowane są usługi transportowe door – to – door dla mieszkańcy Gminy Turawa, którzy mają trudności w samodzielnym przemieszczaniu się np. ze względu na ograniczoną mobilność (w tym osoby poruszające się na wózku dla osób z niepełnosprawnościami, o kulach, niewidome, słabowidzące i inne osoby, które posiadają ograniczenia w mobilności). Usługa door-to-door w Gminie świadczona jest nieprzerwanie od 2021 roku. W 2024 r. z bezpłatnego transportu skorzystało 113 mieszkańców.

Działania w ramach projektu obejmują także usługę wspierającą w postaci 2 Marszałkowskich Kurierów Społecznych. W 2024 z usług MKS skorzystało 43 osoby. Kwota dofinansowania projektu dla Gminy wynosi łącznie **670 920,00 zł**. W 2024 roku na realizację projektu wykorzystano 134 292,42zł.

„BLIŻEJ RODZINY I DZIECKA – WSPARCIE RODZIN PRZEŻYWAJĄCYCH PROBLEMY OPIEKUŃCZO – WYCHOWAWCZE ORAZ WSPARCIE PIELECZY ZASTĘPCZEJ – ETAP II”

W 2024r. Gmina Turawa jako partner projektu przystąpiła do projektu pn. „Blżej rodziny i dziecka - wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo - wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej – II etap” finansowanego z Funduszy Europejskich w ramach Programu Regionalnego Fundusze Europejskie dla Opolskiego 2021-2027. Liderem projektu jest Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej w Opolu.

Głównym celem projektu jest zwiększenie dostępu do usług społecznych świadczonych w województwie opolskim na rzecz rodzin przeżywających problemy opiekuńczo - wychowawcze oraz pieczy zastępczej. W ramach wcześniejszej edycji projektu w Gminie Turawa została utworzona placówka wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży z Gminy Turawa. PWD funkcjonuje w strukturach GOPS w Turawie w oparciu o przepisy ustawy z dnia 9 czerwca 2011r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej. Od początku funkcjonowania tego miejsca, z usług placówki skorzystało łącznie 69 dzieci i młodzieży. Siedzibą placówki od 2022 roku jest lokal mieszczący się w Kotorzu Wielkim, ul. Opolska 15.

W ramach pozyskanych środków w obecnej edycji projektu w 2024 r. został zatrudniony asystent rodziny oraz w kolejnym roku planuje się m.in. utworzenie nowej placówki wsparcia dziennego w Rzędowie, rozszerzenie ofert PWD w Kotorzu Wielkim oraz utworzenie i prowadzenie kompleksowej pracowni terapeutycznej (logopedycznej, biofeedback oraz pracowni integracji sensorycznej) dla mieszkańców Gminy Turawa. Kwota dofinansowania dla Gminy wynosi łącznie **1 807 100,00 zł**. W 2024 roku na realizację projektu wykorzystano 21 211,20zł.

III. USTAWA O ŚWIADCZENIACH RODZINNYCH

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turawie jest organem realizującym świadczenia rodzinne dla zamieszkałych na terenie gminy zgodnie z ustawą z dnia 28 listopada 2003 roku o świadczeniach rodzinnych, którymi są:

- zasiłki rodzinne oraz dodatki do zasiłków rodzinnych,
- świadczenia opiekuńcze: zasiłek pielęgnacyjny, świadczenie pielęgnacyjne, specjalny zasiłek dla opiekuna,
- jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia się dziecka,
- świadczenie rodzicielskie.

Rodzaj świadczeń	Liczba świadczeń w 2024	Kwota świadczeń w 2024
Zasiłek rodzinny	1346	148 849,04
Dodatki do zasiłku rodzinnego w tym	787	88 588,00
urodzenie dziecka	2	2000,00
opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	56	18 487,31
samotnego wychowania dziecka	58	12 107,70
kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	89	8 747,48
rozpoczęcia roku szkolnego	74	6 793,03
podjęcia przez dziecko nauki poza miejscem zamieszkania	234	15 656,32
wychowanie dziecka w rodzinie wielodzietnej	274	24 796,16
Świadczenia opiekuńcze	1923	1 576 553,12
świadczenia pielęgnacyjne	418	1 246 864,00
zasiłki pielęgnacyjne	1493	322 249,12
specjalny zasiłek opiekuńczy	12	7 440,00
Zasiłek dla opiekuna	0	0
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	18	18 000,00
Świadczenie rodzicielskie	60	46 222,51
Świadczenie „Za życiem”	1	4000
RAZEM:	4135	1 882 212,67

System świadczeń rodzinnych tworzony jest, jako system poza ubezpieczeniowych świadczeń społecznych finansowanych ze środków budżetu państwa – dotacja celowa. Wydatki na świadczenia rodzinne w ramach zadań zleconych w Gminnym Ośrodku Pomocy Społecznej w Turawie realizowane w 2024 roku przedstawiały się następująco:

Prawo do świadczeń rodzinnych przysługuje osobom, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę nie przekracza kwoty- **674,00zł**. W przypadku gdy członkiem rodziny jest dziecko legitymujące się orzeczeniem o niepełnosprawności lub orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności albo o znacznym stopniu niepełnosprawności, zasiłek rodzinny przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę wynosi **764,00zł**.

Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turawie na realizację zadania zleconego Gminie z zakresu administracji rządowej w zakresie świadczeń rodzinnych, funduszu alimentacyjnego oraz świadczenia wychowawczego wydatkował kwotę 2 223 963,95 zł, która została przekazana przez wojewodę (100% z BP). Kwota została rozdysponowana w następujący sposób:

- wypłacono świadczenia rodzinne i opiekuńcze wraz z dodatkami na kwotę 1 810 682,78zł
- wypłatę świadczeń funduszu alimentacyjnego – 61 790,18 zł
- opłacanie składek ZUS i KRUS od świadczeń opiekuńczych – 237 689,89 zł
- świadczenie rodzicielskie – 46 222,51 zł
- wypłata świadczenia „Za życiem” – 4 000,00 zł.

IV. FUNDUSZ ALIMENTACYJNY

Kolejnym zadaniem realizowanym przez GOPS w Turawie są świadczenia z funduszu alimentacyjnego. Świadczenie z funduszu alimentacyjnego mogą otrzymywać osoby uprawnione, jeżeli egzekucja jest bezskuteczna, do ukończenia 18 roku życia albo w przypadku, gdy osoba uczy się w szkole lub szkole wyższej do ukończenia przez nią 25 roku życia, lub w przypadku niepełnosprawności – bezterminowo. Prawo do świadczeń z funduszu alimentacyjnego przysługuje, jeżeli dochód rodziny w przeliczeniu na osobę w rodzinie nie przekracza kwoty – 1 209,00 zł. W okresie od stycznia do grudnia 2024 roku wypłacono z funduszu alimentacyjnego świadczenia dla 10 osób uprawnionych na łączną kwotę 61 790,18 zł.

DŁUŻNICY ALIMENTACYJNI

Działania wobec dłużników alimentacyjnych przewidziane w ustawie z dnia 7 września 2007r. o pomocy osobom uprawnionym do alimentów (Dz. U. z 2025r., poz. 438 ze zm.) podejmuje organ właściwy dłużnika tj. wójt, burmistrz lub prezydent miasta właściwy ze względu na miejsce zamieszkania dłużnika alimentacyjnego. Realizacja ww. ustawy może być także przekazana do jednostki organizacyjnej gminy np. do Ośrodka Pomocy Społecznej. Działania wobec dłużników alimentacyjnych podejmowane są na wniosek organu właściwego wierzyciela tj. wójta, burmistrza lub prezydenta miasta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby uprawnionej, jeśli:

- 1) osobie uprawnionej zostało przyznane prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego;

osoba uprawniona do świadczenia alimentacyjnego od rodzica lub jej przedstawiciel ustawowy złoży do organu właściwego wierzyciela wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego.

W przypadku bezskuteczności egzekucji osoba uprawniona do świadczenia alimentacyjnego od rodzica lub jej przedstawiciel ustawowy może złożyć do organu właściwego wierzyciela wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego. Egzekucja bezskuteczna w rozumieniu przepisów ww. ustawy to egzekucja, w wyniku której w okresie ostatnich dwóch miesięcy nie wyegzekwowano pełnej należności z tytułu zaległych i bieżących zobowiązań alimentacyjnych. Jeśli osobie uprawnionej zostało przyznane prawo do świadczenia z funduszu alimentacyjnego, nie musi ona składać odrębnego wniosku w sprawie podjęcia działań wobec dłużnika alimentacyjnego, ponieważ organ wypłacający świadczenie z urzędu wystąpi o podjęcie takich działań do organu właściwego dłużnika.

Wniosek o podjęcie działań wobec dłużnika alimentacyjnego składa się w organie wypłacającym świadczenia z funduszu alimentacyjnego w gminie wierzyciela. Do wniosku należy dołączyć zaświadczenie organu prowadzącego postępowanie egzekucyjne o bezskuteczności egzekucji zawierające informację o stanie egzekucji, przyczynach jej bezskuteczności oraz o działaniach podejmowanych w celu wyegzekwowania zasądzonych alimentów.

Gminny Ośrodek w roku 2024 podjął działania wobec 12 dłużników alimentacyjnych. Działania te polegały na ustaleniu sytuacji materialnej i rodzinnej dłużnika poprzez przeprowadzenie wywiadu. Ponadto Ośrodek wystąpił do gmin, na terenie których przebywają dłużnicy o podjęcie wobec nich działań. Ośrodek prowadzi dokumentację współpracy z komornikami sądowymi oraz innymi instytucjami w zakresie prowadzonych postępowań administracyjnych.

V. INNE ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ GOPS

CZYSSTE POWIETRZE

Program „Czyste Powietrze” jest przeznaczony dla właścicieli lub współwłaścicieli jednorodzinnych budynków mieszkalnych, lub wydzielonych w budynkach jednorodzinnych lokali mieszkalnych z wyodrębnioną księgą wieczystą. Jest to dofinansowanie kompleksowej termomodernizacji budynków oraz wymiany starych i nieefektywnych źródeł ciepła na paliwo stałe na nowoczesne źródła ciepła spełniające najwyższe normy. W 2024 roku wydano 65 zaświadczeń o wysokości przeciętnego miesięcznego dochodu przypadającego na jednego członka gospodarstwa domowego.

DODATEK MIESZKANIOWY

Zasady przyznawania dodatków mieszkaniowych określa ustawa z dnia 21 czerwca 2001 roku o dodatkach mieszkaniowych, zgodnie z ustawą dodatek mieszkaniowy przysługuje:

- najemcom
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych, do których przysługuje im spółdzielcze prawo do lokalu,
- osobom mieszkającym w lokalach mieszkalnych znajdujących się w budynkach stanowiących ich własność i właścicielom samodzielnych lokali mieszkalnych,
- innym osobom mającym tytuł prawny do zajmowanego lokalu mieszkalnego i ponoszącym wydatki związane z jego zajmowaniem,
- osobom zajmującym lokal mieszkalny bez tytułu prawnego, oczekującym na przysługujący im lokal zamienny lub socjalny.

Dodatki mieszkaniowe są rodzajem pieniężnego świadczenia, przysługującego osobie, która spełnia warunki określone w ustawie o dodatkach mieszkaniowych. Jego celem jest pokrycie części wydatku mieszkaniowego, a więc dla osoby uzyskującej niskie dochody dodatek stanowi rekompensatę pewnej części wydatku poniesionego na opłatę za mieszkanie. W okresie od 1 stycznia do 31 grudnia 2024 roku, 6 rodzin z Gminy Turawa pobierało dodatek mieszkaniowy. W 2024 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turawie wydał 9 decyzji przyznających ww. dodatek. Łączna kwota wypłaconego świadczenia w 2024 roku wyniosła 14 732,86 zł.

BON ENERGETYCZNY

W 2024r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turawie realizował wypłatę Bonu energetycznego. Było to jednorazowe dofinansowanie dla gospodarstw domowych do rachunków za energię elektryczną. Z tej formy wsparcia mogły skorzystać gospodarstwa domowe, które spełniały określone kryteria dochodowe. Dla gospodarstw jednoosobowych kryterium dochodowe wynosiło: 2500zł netto miesięcznie na osobę, w przypadku gospodarstw wieloosobowych: 1700zł netto na osobę. W 2024r. złożono 351 wniosków o wypłatę bonu energetycznego. Świadczenie zostało wypłacone dla 281 gospodarstw domowych na łączną kwotę: 121 202,21 zł.

DODATEK WĘGLOWY

Dodatek węglowy w wysokości 3 000 zł zasilił budżety domowe gospodarstw domowych, których źródłem ogrzewania był węgiel lub paliwa węglopochodne. W 2024r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turawie wypłacił 1 dodatek węglowy na kwotę 3 000,00zł.

DODATEK OSŁONOWY

W 2024 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turawie realizował wypłatę dodatków osłonowych, które były świadczeniem jednorazowym i miały na celu zniwelować koszty energii, gazu i żywności, dla mniej zamożnych gospodarstw domowych. Przyznanie dodatku osłonowego uzależnione było spełnienia kryterium dochodowego. W przypadku gospodarstw jednoosobowych przeciętne miesięczne dochody nie mogły przekroczyć kwoty 2100 zł albo 1500 zł na osobę w gospodarstwie wieloosobowym. W 2024 r. do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turawie wpłynęło 273 wniosków o wypłatę dodatków osłonowych. Wypłacono dodatki dla 229 gospodarstw domowych na łączną kwotę: 88 377,09 zł.

REFUNDACJA PODATKU VAT – DODATEK GAZOWY

W celu ograniczenia wzrostu kosztów dla odbiorców paliw gazowych w gospodarstwach domowych o najniższych dochodach, zużywających paliwa gazowe do celów grzewczych (tj. gaz ziemny wysokometanowy lub zaazotowany, w tym skroplony gaz ziemny oraz propan-butan lub inne rodzaje gazu palnego, dostarczane za pomocą sieci gazowej, a także biogaz rolniczy), w ustawie wprowadzono mechanizm zwrotu podatku VAT poniesionego przez ww. odbiorców za paliwa gazowe dostarczone w 2023 r. i 2024 r. Do GOPS w Turawie w 2024 r. wpłynęły 4 wnioski. Wypłacono 3 dodatek w kwocie łącznej wysokości: 1 027,73zł.

STYPENDIUM SZKOLNE

W 2024 roku realizowana była pomoc materialna dla uczniów w formie stypendiów szkolnych. Do stypendium zakwalifikowane zostały rodziny, mające na utrzymaniu dzieci w wieku szkolnym i spełniające kryterium dochodowe ustawy o pomocy społecznej W 2024r. stypendium szkolne otrzymało 5 uczniów na łączną kwotę 6 950,40 zł. Z czego 20 % BG i 80% BP.

KARTA DUŻEJ RODZINY

Ośrodek Pomocy Społecznej realizował również zadanie wynikające z ustawy z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny. W roku 2024 r. wydano 43 rodzinom 110 Kart Dużej Rodziny uprawniające do zniżek oferowanych przez podmioty publiczne i niepubliczne.

Jednocześnie należy zaznaczyć, że Ośrodek realizował w bieżącej pracy wiele projektów z UE oraz zadania wynikające z Gminnego Programu Wspierania Rodziny w Gminie Turawie na lata 2022-2024 (załącznik nr 1) i Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie w Gminie Turawie za 2024r. (załącznik nr 2).

WYKAZ POTRZEB W ZAKRESIE POMOCY SPOŁECZNEJ
W GMINIE TURAWIE NA 2025 ROK

Rok 2025 będzie kontynuacją realizowanych zadań wynikających z ustaw oraz innych działań mających wpływ na poprawę sytuacji życiowej mieszkańców Gminy Turawa. Będzie również czasem tworzenia dobrych warunków pracy i wdrażania nowych pomysłów ukierunkowanych na rozwiązywanie problemów społecznych. Potrzeby finansowe na realizację zadań wynikających z ustaw zostały ujęte w planach finansowych i przyjęte do realizacji w budżecie gminy.

Do najważniejszych potrzeb w zakresie pomocy społecznej należy dodatkowo zaliczyć:

- Utworzenie Centrum Usług Społecznych w Gminie Turawa.
- Zabezpieczenie środków finansowych w wysokości odpowiadającej potrzebom wynikającym z realizacji nałożonych na GOPS zadań, ze szczególnym uwzględnieniem środków na świadczenia z pomocy społecznej o charakterze obowiązkowym.
- Pozyskanie do współpracy działających na terenie gminy lub powiatu instytucji i organizacji oraz społeczności lokalnej w celu realizacji zadań szeroko pojętej pomocy społecznej.
- Zintensyfikowanie działań na rzecz ochrony i wspierania bezpiecznego rozwoju dzieci zagrożonych krzywdzeniem i przemocą.
- Utrzymanie dostępności do specjalistycznego wsparcia w tym działalności Punktu Pomocy Specjalistycznej dla osób i rodzin znajdujących się w kryzysie, w tym zapewnienie dostępu do wsparcia terapeutycznego i poradnictwa prawnego dla mieszkańców.
- Podejmowanie działań ukierunkowanych na rozwój zawodowy pracowników, bezpieczne warunki pracy i przeciwdziałanie wypaleniu zawodowemu.
- Poszerzanie działań na rzecz rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W kolejnych latach niezbędne będzie rozwijanie usług wsparcia rodziny, w tym m.in. pomocy asystenta rodziny i kontynuowanie działalności placówki wsparcia dziennego, w celu zapobiegania utracie przez rodziny możliwości sprawowania opieki nad dziećmi i w konsekwencji umieszczania ich w pieczy zastępczej.
- Rozwijanie i doskonalenie metod współpracy samorządu lokalnego instytucji pomocy społecznej z organizacjami pozarządowymi i społecznymi oraz innymi instytucjami działającymi w obszarze lokalnej polityki społecznej.
- Organizowanie systematycznych szkoleń pracowników ośrodka pomocy społecznej, ze szczególnym uwzględnieniem pracowników socjalnych i asystenta rodziny oraz pracowników realizujących świadczenia rodzinne.

- Wspomaganie bieżącej działalności GOPS w Turawie poprzez propagowanie idei wolontariatu, pomocy sąsiedzkiej, grup samopomocy i wsparcia środowiska lokalnego,
- Podejmowanie działań ukierunkowanych na wsparcie osób niepełnosprawnych w ramach programów rządowych finansowanych ze środków Funduszu Solidarnościowego, tj. asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością, opieka wytchnieniowa.
- Realizacja działań zaplanowanych w ramach środków pozyskanych z programów unijnych w tym m.in. rozszerzenie oferty PWD w Kotorzu Wielkim, powstanie i prowadzenie PWD w Rzędowie oraz utworzenie pracowni terapeutycznych dla mieszkańców (Pracownia Integracji Sensorycznej, Logopedii oraz Biofeedback).

Rok 2025 będzie kontynuacją realizowanych zadań i prowadzonych działań wynikających z ustaw, przyjętych gminnych programów w zakresie rozwiązywania problemów społecznych, będzie również rokiem nowych inicjatyw.

Pracownicy tutejszego Ośrodka dbają o tworzenie coraz lepszego wizerunku pomocy społecznej, jako instytucji efektywnej, nowoczesnej i skutecznej. Zawsze starają się, aby wsparcie do potrzebujących kierowane było sprawnie i w taki sposób, by osoby w trudnej życiowej sytuacji, pozostawały w systemie pomocy jak najkrócej. Pracownicy stykają się coraz częściej z bardzo trudnymi przypadkami, wymagającymi pomocy od zaraz (są to sytuacje dotyczące, osób starszych, chorych, ofiar przemocy). Zapewnienie w budżecie środków na funkcjonowanie Ośrodka w tym na wynagrodzenia dla pracowników. Pracownicy GOPS, nie tylko ze względu na charakter pracy, ale przede wszystkim ze względu na zwiększone uprawnienia do samodzielnego pobierania dokumentacji, mają coraz więcej obowiązków, jak i większy zakres odpowiedzialności. Zwiększanie zakresu zadań, jakie realizuje GOPS przyczynia się również do zwiększania obowiązków dla wszystkich pracowników (pomoc społeczna, świadczenia rodzinne, księgowość).

**SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI ZADAŃ
Z ZAKRESU WSPIERANIA RODZINY W ROKU 2024 UJĘTYCH W GMINNYM
PROGRAMIE WSPIERANIA RODZINY NA LATA 2022 – 2024 WRAZ Z INFORMACJĄ
O POTRZEBACH ZWIĄZANY Z REALIZACJĄ TYCH ZADAŃ**

Wstęp

Zgodnie z art. 176 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (t.j. Dz. U. z 2025 r. poz. 49 z późn. zm.) do zadań własnych Gminy w zakresie wspierania rodziny należą:

- 1) opracowanie i realizacja 3-letnich gminnych programów wspierania rodziny;
- 2) tworzenie oraz rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego, oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo wychowawczych przez:
 - a) zapewnienie rodzinie przeżywającej trudności wsparcia i pomocy asystenta rodziny oraz dostępu do specjalistycznego poradnictwa,
 - b) organizowanie szkoleń i tworzenie warunków do działania rodzin wspierających,
 - c) prowadzenie placówek wsparcia dziennego oraz zapewnienie w nich miejsc dla dzieci;
- 3) tworzenie możliwości podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny;
- 4) finansowanie:
 - a) podnoszenia kwalifikacji przez asystentów rodziny,
 - b) kosztów związanych z udzielaniem pomocy, o której mowa w art. 29 ust. 2 ww. Ustawy, ponoszonych przez rodziny wspierające;
- 5) współfinansowanie pobytu dziecka w rodzinie zastępczej, rodzinnym domu dziecka, placówce opiekuńczo-wychowawczej, regionalnej placówce opiekuńczo-terapeutycznej lub interwencyjnym ośrodku preadopcyjnym;
- 6) sporządzanie, zgodnie ze wzorami udostępnionymi drogą elektroniczną przez ministra właściwego do spraw rodziny, sprawozdań rzeczowo-finansowych z zakresu wspierania rodziny oraz przekazywanie ich właściwemu wojewodzie w wersji elektronicznej, z zastosowaniem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 187 ust. 3, w terminie:
 - a) do dnia 31 stycznia danego roku - za okres od dnia 1 lipca do dnia 31 grudnia poprzedniego roku,
 - b) do dnia 31 lipca danego roku - za okres od dnia 1 stycznia do dnia 30 czerwca danego roku;
- 7) prowadzenie monitoringu sytuacji dziecka z rodziny zagrożonej kryzysem lub przeżywającej trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo-wychowawczej, zamieszkałego na terenie gminy.

W celu realizacji powyższych zadań, Uchwałą Rady Gminy Turawa nr XXXVIII/260/2022 z dnia 27 stycznia 2022 r. został przyjęty Gminny Program Wspierania Rodziny na lata 2022 – 2024 w Gminie Turawa.

Nadrzędnym celem Programu jest zaplanowanie i podjęcie działań w zakresie pomocy rodzinom przeżywającym różnego typu trudności zakłócające lub uniemożliwiające prawidłowe wypełnianie podstawowych funkcji opiekuńczo-wychowawczych oraz stworzenie spójnego i skutecznego systemu pomocy dla rodzin również w sytuacjach, w których dzieci umieszczone zostały poza rodziną biologiczną i przebywają w pieczy zastępczej.

Celami szczegółowymi ww. Programu są:

- 1) wielokierunkowe i interdyscyplinarne wspieranie rodzin w ich prawidłowym funkcjonowaniu,
- 2) podejmowanie działań profilaktycznych i edukacyjnych skierowanych do rodzin,
- 3) tworzenie warunków sprzyjających integracji rodzin i kreowaniu sieci wzajemnego wsparcia,
- 4) podejmowanie działań na rzecz powrotu dziecka do rodziny biologicznej oraz wspieranie rodzin zastępczych zamieszkujących na terenie Gminy,
- 5) podniesienie kompetencji i umiejętności pracowników instytucji oraz organizacji realizujących zadania z zakresu wsparcia rodziny w zakresie skutecznej pracy z rodziną,
- 6) promowanie roli rodziny oraz wspieranie skutecznych metod pracy z rodziną i dzieckiem szczególnie poprzez współpracę lokalnych instytucji i organizacji pozarządowych oraz przy wsparciu społeczności lokalnej,
- 7) angażowanie w działania społeczne najstarszych mieszkańców rodzin doceniając ich wkład w pielęgnowanie historii, edukacji i lokalnej tradycji.

Oczekiwanym efektem realizacji Programu jest m.in. polepszenie sytuacji dziecka i rodziny, wzmocnienie poczucia bezpieczeństwa rodzin, minimalizowanie skutków negatywnych zachowań i postaw oraz stworzenie interdyscyplinarnego i kompleksowego systemu wsparcia dziecka i rodziny. Efektem udzielonego wsparcia ma być trwała zmiana społeczna objawiająca się satysfakcjonującym standardem życia rodzin mieszkających na terenie Gminy Turawa.

Wsparcie rodziny i praca z rodziną

Wsparcie rodziny to system zaplanowanych działań, które mają pomóc przywrócić rodzinom zdolności do pełnienia funkcji opiekuńczo-wychowawczych. W tym miejscu należy zwrócić szczególną uwagę na fakt, że w znacznej większości trudności, z którymi borykają się rodziny objęte pomocą GOPS w Turawie **nie wynikają z problemów finansowych rodzin**, a z szeroko rozumianej dysfunkcji jaką jest niewydolność wychowawcza. Niewydolność wychowawcza rodziców — opiekunów to stan związany z brakiem umiejętności, z brakiem świadomości lub niechęcią do tego, co rozumiane jest jako stwarzanie bezpiecznych warunków do rozwoju dzieci. **Zarówno skrajna nadopiekuńczość i blokowanie dziecka w poznawaniu świata i budowaniu relacji będzie odnosiła się do niewydolności, jak również brak uwagi, porzucanie dziecka bez opieki, brak zainteresowania.**

Żaden rodzic nie rodzi się z kompetencjami wychowawczymi i jest to zrozumiałe, że nabywa je w toku opieki nad dzieckiem, uczenia się z książek, kursów lub od starszych pokoleń. To, że nie jest to kompetencja wrodzona, nie zwalnia rodziców z odpowiedzialności nabycia jej, jeśli zdecydowali się powołać do życia członka rodziny.

Zakres wsparcia, jaki można zapewnić rodzinom doświadczającym trudności opiekuńczo – wychowawczych określa art. 8 ustawy dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Do najważniejszych działań zawartych w przedmiotowej ustawie należą:

- analizowanie sytuacji rodziny i środowiska rodzinnego oraz diagnoza przyczyn kryzysu w rodzinie,
- wzmocnienie roli i funkcji rodziny,

- rozwój kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców/opiekunów,
- wsparcie w integracji rodziny,
- przeciwdziałanie marginalizacji rodziny,
- dążenie do reintegracji rodziny.

W oparciu o ww. Ustawę oraz realizując zadania zawarte w Gminnym Programie Wspierania Rodziny, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turawie, zapewniał rozmaite wsparcie rodzinom znajdującym się w trudnej sytuacji życiowej oraz przejawiającym trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych.

Rodzinom w 2024 r. została udzielona pomoc w postaci m.in.:

- świadczenia pracy socjalnej,
- wsparcia Asystenta Rodziny,
- udzielania specjalistycznego poradnictwa prawnego oraz psychologicznego w ramach Punktu Pomocy Specjalistycznej
- pomocy finansowej,
- pomocy obejmującej udział w Placówce Wsparcia dziennego – Młodzieżowa B.A.Z.A. Turawa działającej w strukturach GOPS w Turawie (udział w działaniach PWD jest dla wszystkich dzieci / zdolnych , mniej zdolnych , sprawiających problemy czy też dzieci dobrze funkcjonujące / a nie tylko dla tych z rodzin problemowych . Do udziału w PWD nie wymagane są żadne kryteria dochodowe, nie przeprowadza się też wywiadów środowiskowych w celu uczestnictwa w zajęciach.

W zgłoszonej sytuacji problemowej (przemocy , braku opieki , zachowań destrukcyjnych) w celu rozpoznania sytuacji rodzin / dziecka oraz podjęcia szybkiej interwencji Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turawie w codziennej pracy współpracował z takimi instytucjami i podmiotami jak:

- Urząd Gminy w Turawie,
- placówki oświatowe na terenie Gminy Turawa,
- sądowi kuratorzy zawodowi i społeczni,
- Komisariat Policji w Ozimku oraz Komenda Miejska Policji w Opolu,
- Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Turawie,
- Zespół Interdyscyplinarny ds. przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Turawa,
- ośrodki zdrowia,
- Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu,
- placówki opiekuńczo – wychowawcze
- Sołectwa – jednostki pomocnicze Gminy,
- inne podmioty zapewniające wsparcie rodziny.

Praca z rodzinami realizowana w 2024 r. przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turawie, odbywała się w większości przypadków na zasadzie dobrowolności, a wspieranie rodziny prowadzone za jej zgodą oraz z aktywnym udziałem jej członków w podejmowanych działaniach, uwzględniało zasoby własne rodzin przy jednoczesnym wykorzystaniu zewnętrznego wsparcia interdyscyplinarnego.

GOPS w Turawie analizował sytuację rodzin, ze szczególnym zwróceniem uwagi na środowiska, w których istniało zagrożenie np. rozpadu rodziny czy utraty zdolności opiekuńczo – wychowawczych. W rodzinach, gdzie wychowywały się dzieci, podejmowano każdorazowo interwencje w sytuacji choćby podejrzenia wystąpienia jakichkolwiek nieprawidłowości.

Na przebieg i pomyślny efekt pracy z rodziną w 2024 r., wpływ miały wszelkie działania inicjowane przez realizatorów Programu, które mając na celu zapewnienie rodzinie pomoc w opiece i wychowaniu dziecka osiągnięte były poprzez realizację następujących działań, inicjatyw i zadań:

1) **Asystentura rodzinna** – w ramach tego działania zapewniono rodzinom przeżywającym trudności życiowe, w tym trudności opiekuńczo - wychowawcze wsparcie Asystenta Rodziny. Do 26.08.2024 r. Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turawie zatrudniał jednego asystenta rodziny w wymiarze $\frac{3}{4}$ etatu, natomiast od 26.08.2024 r. rodziny wspierało dwóch asystentów rodziny. Na wynagrodzenie asystentów rodziny z budżetu Gminy przeznaczono środki w wysokości 21058,00 zł oraz 66513,00 zł z innych źródeł.

W 2024 r. asystentura rodziny zostało objętych łącznie 15 rodzin, w których wychowywało się 21 małoletnich dzieci.

Wyszczególnienie	Wykonanie
Liczba rodzin, które korzystały z usług asystentów rodziny	15 rodzin w tym: ·do 3 miesięcy - 2 rodziny ·od 3 miesięcy do 12 miesięcy - 9 rodzin ·powyżej 12 miesięcy - 4 rodziny
Liczba rodzin, z którymi asystenci rodziny rozpoczął pracę	10 rodzin
Liczba rodzin, z którymi asystenci rodziny zakończyli pracę	3 rodziny
Liczba rodzin zobowiązanych przez Sąd do pracy z asystentem rodziny	3 rodziny
Liczba rodzin objętych usługami asystenta rodziny z uwagi na działania mające na celu odzyskanie władzy rodzicielskiej nad małoletnimi dziećmi	1 rodzina

Tabela 1. Charakterystyka rodzin objętych wsparciem Asystenta Rodziny w 2024 r.

Mówiąc o funkcji asystenta rodziny można wyodrębnić funkcję wsparcia psychiczno - emocjonalnego, opiekuńczą, doradczą, diagnostyczno - monitorującą, mediacyjną, wychowawczą, motywującą - aktywizującą oraz koordynacji działań skierowanych na rodzinę. W ramach wykonywania swoich obowiązków, asystent rodziny był członkiem grupy diagnostyczno – pomocowej, współpracował także ze szkołami funkcjonującymi na terenie Gminy Turawa, kuratorami sądowymi zawodowymi i społecznymi, Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Turawie, Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Opolu oraz Komisariatem Policji w Ozimku.

W celu odzyskania kontroli nad własnym życiem przez osoby przyjmujące pomoc asystenta, pozwalającej na bycie samodzielnym oraz wypełniać role rodzica w taki sposób, aby środowisko rodzinne sprzyjało bezpieczeństwu i rozwojowi dzieci, asystent rodziny poruszał się w następujących obszarach pracy:

- pomoc w nabywaniu kompetencji opiekuńczo – wychowawczych rodziców,
- pomoc w budowaniu prawidłowych relacji w rodzinie,
- wsparcie w radzeniu sobie z sytuacjami dnia codziennego
- doradztwo w zakresie czynności związanych z prowadzeniem gospodarstwa domowego,
- kształtowanie umiejętności zarządzania finansami rodziny i planowanie z rodziną budżetu
- pomoc w wyrobieniu nawyków higienicznych i utrzymywaniu czystości w najbliższym otoczeniu
- pomoc w poszukiwaniu lub utrzymaniu zatrudnienia,
- pomoc w zakresie pisania pism urzędowych i kontaktów z instytucjami,
- motywowanie i wspieranie w podejmowaniu kroków prawnych w sytuacji występowania przemocy domowej.

Dokumentacja działań asystenta rodziny obejmowała:

- wniosek o przyznanie asystenta rodziny,
- pismemną zgodę rodziny w postaci oświadczenia na realizację usługi asystenta rodziny,
- ocenę sytuacji rodziny/ diagnozę sytuacji rodziny,
- plan pracy z rodziną,
- aktualizację planów pracy z rodziną,
- kartę pracy asystenta rodziny świadczonej na rzecz rodziny,
- okresową ocenę sytuacji rodziny,
- ewidencję rodzin objętych asystenturą,
- miesięczne rozliczenie pracy świadczonej na rzecz rodziny.

2) Prowadzenie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży - W 2021 r. Gmina Turawa przystąpiła jako Partner do realizacji projektu pn. „Bliżej rodziny i dziecka - wsparcie rodzin przeżywających problemy opiekuńczo - wychowawcze oraz wsparcie pieczy zastępczej - III edycja” finansowanego z Funduszy Europejskich w ramach Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Opolskiego na lata 2014 – 2020. W ramach podejmowanych działań w Gminie Turawa w 2021 r. została utworzona i w dalszym ciągu kontynuuje działalność placówka wsparcia dziennego Młodzieżowa B.A.Z.A. Turawa - Placówka Wsparcia dla dzieci i młodzieży z Gminy Turawa.

Placówka funkcjonuje w strukturach GOPS w Turawie. Udział w działaniach PWD jest dla wszystkich dzieci / zdolnych , mniej zdolnych , sprawiających problemy czy też dzieci dobrze funkcjonujące / a nie tylko dla tych z rodzin problemowych . Do udziału w PWD nie wymagane są żadne kryteria dochodowe, nie przeprowadza się też wywiadów środowiskowych w celu uczestnictwa w zajęciach. Udział w zajęciach jest bezpłatny.

Od początku funkcjonowania, z usług placówki skorzystało łącznie 78 dzieci i młodzieży. W 2024 roku zajęcia odbywały się od poniedziałku do piątku, co najmniej 4 godziny dziennie w czasie pozaszkolnym, również w okresie wakacji letnich oraz ferii zimowych. W placówce byli zatrudnieni kierownik - wychowawca oraz wychowawca, którzy realizowali zajęcia opiekuńczo - wychowawcze, socjoterapeutyczne i animacyjne. W 2024 r. zorganizowano łącznie 4 wyjścia

i wycieczki dla wychowanków „światlicy „ tj.:

- a) styczeń 2024 r. – wycieczka do zamku w Mosznej
- b) lipiec 2024 r. – dwa wyjścia do Parku linowego w Turawie
- c) sierpień 2024 r. – wycieczka do kopalni w Złotym Stoku

Od 2022 roku siedzibą PWD BAZA pozostaje lokal mieszczący się w Kotorzu Wielkim, ul. Opolska 15. Na realizację działań w 2024 r., w ramach zachowania trwałości projektu i spełnienia wymogu ustawowego jakim jest prowadzenie Placówki Wsparcia Dziennego z „funduszu korkowego „ wydatkowano 176 317,00 zł.

3) Prowadzenie Punktu Pomocy Specjalistycznej (PPS) przy GOPS w Turawie utworzonego Zarządzeniem Wójta Gminy Turawa nr OR.0050.09.2024 w dniu 12 stycznia 2024 r., funkcjonującego w siedzibie Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turawie i prowadzącego działalność dla wszystkich osób mieszkających w Gminie Turawa w zakresie:

- interdyscyplinarnego poradnictwa, konsultacji oraz wsparcia dla osób i rodzin w dotarciu do źródeł problemów i trudności w różnych sferach życia,
- poradnictwa specjalistycznego w sytuacjach kryzysu rodziny,
- wsparcia specjalistycznego w poznaniu przyczyn niepowodzeń jako profilaktyka uzależnień,
- udzielania wsparcia rodzicom/opiekunom w nabywaniu kompetencji wychowawczych
- prowadzenie działalności informacyjnej i edukacyjnej w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów uzależnień i przemocy domowej,
- udzielanie osobom i rodzinom konsultacji oraz porad profilaktycznych w sprawach uzależnień i przemocy,
- motywowanie osób współuzależnionych do podjęcia psychoterapii,
- udzielanie wsparcia osobom po zakończonym leczeniu odwykowym.

W ramach działania PPS osoby i rodziny z terenu Gminy Turawa korzystały z bezpłatnego poradnictwa oraz konsultacji udzielanych przez specjalistów z różnych dziedzin m.in. prawnika oraz psychologa.

W 2024 r. zrealizowano 60 godzin poradnictwa prawnego dla 26 rodzin oraz 600 godzin poradnictwa psychologicznego dla 41 rodzin.

W ramach udzielanych porad i konsultacji prawnych osoby i rodziny uzyskały wsparcie w sytuacjach kryzysu rodzinnego oraz doradcze głównie z zakresu prawa rodzinnego w tym także pomoc mediacyjno – sądową i pozasądową w sprawach rodzinnych i cywilnych, np. w sporach rodzinnych o kontakty z dzieckiem, o alimenty, o podział majątku oraz w sprawie o rozwód jako alternatywy do długotrwałych procesów sądowych oraz inne wg potrzeb wskazanych przez osoby korzystające.

Usługi specjalistyczne zostały sfinansowane z budżetu Gminy Turawa w ramach realizacji Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii.

4) Realizacja programów profilaktycznych, korygujących, szkoleń, warsztatów, prelekcji dla rodziców/ opiekunów oraz grup wsparcia i grup samopomocowych

W ramach oddziaływań profilaktyczno – wychowawczych, rozwojowych i edukacyjnych dla osób i rodzin, w placówkach edukacyjnych Gminy Turawa realizowano m.in.:

- w ramach szkolnych programów profilaktyczno - wychowawczych odbywały się: zajęcia psychoedukacyjne dla uczniów, w ramach zajęć edukacyjnych organizowano panele dyskusyjne, debaty oraz dni tematyczne, zorganizowano przez UG w Turawie konkurs Profilaktyczny „Telefon nie jest całym światem” oraz warsztaty „Blaski i trzaski w sieci”,
- w ramach realizacji przepisów określonych w Standardach Ochrony Małoletnich odbyło się szkolenie dla nauczycieli – „Systemowe rozwiązania dotyczące ochrony małoletnich przed krzywdzeniem” oraz pogadanki na lekcjach wychowawczych dla uczniów i zebrania z rodzicami w celu zapoznania się z wprowadzonymi Standardami Ochrony Małoletnich,
- rekomendowany przez KCPU program profilaktyczny, rekomendowany dla najmłodszych dzieci w wieku przedszkolnym pn. „Poruszające bajki o emocjach”,
- zimowisko w szkole zorganizowane w PSP w Osowcu w dn. 15 – 19 stycznia 2024 r.,
- festyn rodzinny w PSP w Osowcu w dniu 14.06.2024 r.,
- program edukacyjny dla uczniów PSP w Osowcu - „Ratujmy i uczmy się ratować”,
- impreza profilaktyczna „Dzień walki z depresją”,
- „Dzień życzliwości”.

5) Wspieranie aktywnych form wypoczynku oraz wspólnego spędzania czasu z rodziną - w 2024 r. poszczególne Sołectwa zrealizowały liczne imprezy aktywizujące dzieci i rodziny w formie warsztatów, konkursów, imprez plenerowych, czy też festynów.

W 2024 roku z inicjatywy Wójta Gminy Turawa oraz poszczególnych Sołectw w ramach funduszy sołeckich realizowane były liczne imprezy odgrywające pozytywną rolę w ożywieniu naszych środowisk wiejskich. Zwracając uwagę na ogromną potrzebę podniesienia jakości życia mieszkańców naszej Gminy oraz zwiększenia podmiotowości poszczególnych Sołectw, organizowano liczne wydarzenia integracyjne, edukacyjne i prozdrowotne dla dzieci i rodzin. Organizowano imprezy plenerowe, pikniki rodzinne czy festyny, spośród których wymienić należy:

- rodzinne zawody wędkarskie o puchar Wójta Gminy Turawa,
- spotkania integracyjne dla mieszkańców poszczególnych Sołectw,
- Dożynki wiejskie,
- turniej Sołectw „Aktywna wieś” - upowszechnianie sportu w środowisko wiejskim,
- Piknik Rodzinny nad Jeziorem Średnim połączony z biegiem Arm Race,
- Dzień Dziecka zorganizowany z Kołem PZW Gminnym Turawa Słoneczny Staw – zawody, piknik rodzinny, grill i inne atrakcje,
- ferie zimowe z Gminą Turawa 15 – 19.01.2024 r.organizowane na Hali Sportowej w Turawie,
- warsztaty plastyczne i edukacyjne,

- spotkania edukacyjne z funkcjonariuszami Policji,
- spotkania Mijolajkowe w Sołectwach
- prelekcje i warsztaty edukacyjne organizowane w Nadleśnictwie w Turawie,
- Open Air Kino – seansy dla całych rodzin,
- sprzątanie świata połączone z ogniskiem
- Zawody Strażackie, Noc bajek, Dzień Rodziny.

6) Upowszechnienie karty dużej rodziny i Opolskiej Karty Rodziny i Seniora

a) **Karta Dużej Rodziny KDR** - to system zniżek i dodatkowych uprawnień zarówno w instytucjach publicznych jak i w firmach prywatnych dla rodzin posiadających co najmniej trójkę dzieci niezależnie od dochodu. Program Karta Dużej Rodziny, który wspiera budżety rodzin wielodzietnych oraz ułatwia dostęp do dóbr i usług, funkcjonuje w oparciu o zapisy Ustawy z dnia 5 grudnia 2014r. o Karcie Dużej Rodziny. Bezpośrednim realizatorem Karty Dużej Rodziny w Gminie Turawa jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turawie.

W 2024 roku wydano 110 Kart Dużej Rodziny.

b) **Opolska Karta Rodziny i Seniora** – Program realizowany na terenie Gminy Turawa w związku z podjętą Uchwałą nr XXXIV/218/2014 Rady Gminy W Turawie z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie przystąpienia do programu „Opolska Karta Rodziny i Seniora”. Karta jest jednym z narzędzi w ramach wojewódzkiego Programu „Opolskie dla Rodziny”. Działa poprzez wprowadzenie powszechnych zniżek w opłatach za usługi publiczne, głównie w instytucjach podległych jednostkom samorządowym, jak również w innych podmiotach publicznych oraz podmiotach prywatnych. W 2024 roku wydano 72 Opolskie Karty Rodziny i Seniora.

7) **Praca socjalna i interwencja kryzysowa** – według Ustawy o pomocy społecznej jest to „interdyscyplinarna działalność zawodowa mająca na celu pomoc osobom i rodzinom we wzmacnianiu lub odzyskiwaniu zdolności do funkcjonowania w społeczeństwie poprzez pełnienie odpowiednich ról społecznych oraz tworzenie warunków sprzyjających temu celowi”. Pomoc w formie pracy socjalnej należy do zadań własnych gminy o charakterze obowiązkowym i nie jest uzależniona od posiadanego przez osobę lub rodzinę dochodu. Praca socjalna świadczona jest na rzecz poprawy funkcjonowania osób i rodzin w ich środowisku społecznym i ma na celu ułatwienie funkcjonowania osób i rodzin oraz rozwijanie poczucia własnej wartości poprzez wykorzystywanie możliwości tkwiących w ludziach oraz zasobach lokalnej społeczności.

W 2024 roku pracą socjalną objętych zostało 295 rodzin (409 osób w rodzinach), w ramach której pracownicy socjalni zatrudnieni w GOPS w Turawie prowadzili m.in.:

- wsparcie emocjonalne dla osób korzystających z pomocy oraz ich rodzinom,
- pomoc w zakresie łagodzenia rodzinnych konfliktów,
- poradnictwo dla osób i rodzin z różnych dziedzin i udzielanie rozmaitych informacji,
- pomoc w załatwianiu różnych spraw urzędowych,
- pomoc w formułowaniu pism urzędowych, wypełnianiu dokumentacji itp.,
- pomoc w przygotowaniu niezbędnej do wnioskowania o pomoc dokumentacji,
- współpraca z różnymi podmiotami/jednostkami/instytucjami w celu wsparcia rodziny,
- przeprowadzenie rodzinnych wywiadów środowiskowych,
- kierowanie członków rodzin do specjalistycznych poradni i konsultacji.

8) Udzielenie świadczeń z pomocy społecznej, świadczeń rodzinnych, świadczenia wychowawczego

a) świadczenia z pomocy społecznej

Przyczyny udzielania świadczeń z zakresu pomocy społecznej	2021 rok	2022 rok	2023 rok	2024 rok
Ubóstwo	45	27	59	44
Sieroctwo	1	1	1	1
Bezdomność	6	5	4	7
Bezrobocie	23	9	4	16
Niepełnosprawność	28	29	40	42
Długotrwała lub ciężka choroba	55	49	69	74
Przemoc w rodzinie	0	0	2	0
Potrzeba ochrony ofiar handlu ludźmi	0	0	0	0
Potrzeba ochrony macierzyństwa lub wielodzietności	6	2	41	16
Bezradność w sprawach opiekuńczo - wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego, zwłaszcza w rodzinach niepełnych lub wielodzietnych	1	0	21	16
Trudność w integracji cudzoziemców, którzy uzyskali w RP status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy	0	0	0	0
Trudność w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	0	0	0	0
Alkoholizm lub narkomania	5	3	3	3
Zdarzenie losowe i sytuacja kryzysowa	1	0	0	0
Kłęska żywiołowa i ekologiczna	0	0	0	0

Tabela 2. Przyczyny udzielania świadczeń pieniężnych i niepieniężnych z pomocy społecznej w latach 2021-2024 – liczba osób objętych pomocą

Nazwa świadczenia	2021 rok	2022 rok	2023 rok	2024 rok
Zasiłek stały	23	18	14	13
Zasiłek okresowy	19	6	5	8
Zasiłek celowy	67	26	29	9
Zasiłek celowy na zakup żywności	62	21	65	25
Specjalny zasiłek celowy	0	1	0	1
Zasiłek i pożyczka na ekonomiczne usamodzielnienie	0	0	0	0
Pomoc na usamodzielnienie oraz na kontynuowanie nauki	0	0	0	0
Świadczenie pieniężne na utrzymanie i pokrycie wydatków związanych z nauką języka polskiego dla cudzoziemców, którzy uzyskali w RP status uchodźcy, ochronę uzupełniającą lub zezwolenie na pobyt czasowy w zw. z okolicznością, o której mowa w art. 159 ust. 1 pkt 1 lit. c lub d ustawy z dnia 12 grudnia 2013 r. o cudzoziemcach	0	0	0	0
Wynagrodzenie należne opiekunowi z tytułu sprawowania opieki przyznane przez sąd	0	0	1	0
Praca socjalna	154	328	288	409
Bilet kredytowany	0	0	0	0
Składki na ubezpieczenie zdrowotne	16	14	13	15
Składki na ubezpieczenie społeczne	0	0	0	0
Pomoc rzeczowa, w tym na ekonomiczne usamodzielnienie się	0	0	0	0
Sprawienie pogrzebu	1	0	0	0

Poradnictwo specjalistyczne	150	48	55	67
Interwencja kryzysowa	0	0	0	0
Schronienie	4	5	4	7
Posiłek	21	9	65	10
Niezbędne ubranie	0	0	0	0
Usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania, w ośrodkach wsparcia oraz w rodzinnych domach pomocy	39	33	23	25
Specjalistyczne usługi opiekuńcze w miejscu zamieszkania i w ośrodkach wsparcia	0	0	0	0
Mieszkania chronione	0	0	0	0
Pobyt i usługi w domu pomocy społecznej	13	10	8	9
Pomoc w uzyskaniu odpowiednich warunków mieszkaniowych, w tym w mieszkaniach chronionych, pomoc w uzyskaniu zatrudnienia, pomoc na zagospodarowanie - w formie rzeczowej dla osób usamodzielnianych	0	0	0	0

Tabela 3. Świadczenia z zakresu pomocy społecznej oraz świadczenia o charakterze socjalnym w latach 2021-2024 – liczba osób objętych pomocą

W 2024 r. pomoc osobom i rodzinom została udzielona w ramach przystąpienia Gminy Turawa do realizacji rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu na lata 2024–2028” (Uchwała nr 149 Rady Ministrów z dnia 23 sierpnia 2023 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2024–2028).

Program „Posiłek w szkole i w domu na lata 2024 - 2028” – w ramach tego działania w 2024 r. w Gminie Turawa przyznano pomoc w postaci dożywiania dzieci w szkole lub przedszkolu dla 16 dzieci. Łącznie w 2024 r. udzielono 828 świadczeń w postaci ciepłego posiłku –obiadu o wartości 5 609,00 zł. W 2024 r. przyznawano także świadczenia pieniężne na zakup posiłku lub żywności, których łączna kwota wyniosła 36 205 zł.

b) świadczenia rodzinne:

Nazwa świadczenia	2021 rok	2022 rok	2023 rok	2024 rok
Zasiłek rodzinny	356	312	94	63
Dodatki do zasiłku rodzinnego, z tego:	294	246	81	54
z tytułu kształcenia i rehabilitacji dziecka niepełnosprawnego	22	18	10	8
z tytułu rozpoczęcia roku szkolnego	214	160	62	43
z tytułu urodzenia dziecka	14	11	2	2
z tytułu opieki nad dzieckiem w okresie korzystania z urlopu wychowawczego	18	18	11	7
z tytułu podjęcia przez dziecko nauki w szkole poza miejscem zamieszkania	82	66	37	22
z tytułu samotnego wychowywania dziecka	13	18	7	4
z tytułu wychowywania dziecka w rodzinie wielodzietnej	71	67	40	23
Jednorazowa zapomoga z tytułu urodzenia dziecka	42	45	24	18
Świadczenie rodzicielskie	20	13	13	8
Specjalny zasiłek opiekuńczy	2	2	2	1
Zasiłek pielęgnacyjny	111	120	129	127
Świadczenie pielęgnacyjne	21	25	31	36
Zasiłek dla opiekuna	1	1	1	0
Świadczenie z Funduszu alimentacyjnego	23	13		10
Dodatek mieszkaniowy	15	15	13	6
Dodatek energetyczny	0	0	0	0
Jednorazowe świadczenie „Za życiem” z tytułu urodzenia się dziecka, u którego zdiagnozowano ciężkie i nieodwracalne upośledzenie albo nieuleczalną chorobę zagrażającą życiu, które powstały w prenatalnym okresie rozwoju dziecka lub w czasie porodu.	0	0	0	1
Dodatek dla gospodarstw domowych z tytułu wykorzystywania niektórych źródeł ciepła	0	583	3	0
Dodatek węglowy	0	1567	22	1
Dodatek osłonowy	x	797	x	229
Dodatek elektryczny	0	0	123	0
Stypendium szkolne	x	x	11	5

Zasiłek szkolny	0	0	0	0
-----------------	---	---	---	---

Tabela 4. Świadczenia rodzinne – liczba świadczeniobiorców w latach 2021-2024

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń w zł	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	
					ogółem	w tym dzieci
Zasiłek rodzinny	138	1346	148849,04	63	264	146
w tym dzieci:						
do 5 lat	45	364	32772,54	32	139	77
od 5 do 18 lat	106	911	106927,13	54	237	135
od 18 do 21 lat	15	71	9149,37	10	45	28
powyżej 21 lat	0	0	0	0	0	0
Zasiłek rodzinny z dodatkami	138	2133	237437,04	63	264	146

Tabela 5. Świadczenia rodzinne – zasiłki rodzinne wypłacone w 2024 r.

Wyszczególnienie	Liczba osób, którym przyznano decyzją świadczenie	Liczba świadczeń	Kwota świadczeń	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	
					ogółem	w tym dzieci
Jednorazowa zapomoga z tytułu	18	18	18000	18	76	41

urodzenia dziecka						
Świadczenia rodzicielskie	8	60	46222,51	8	x	x

Tabela 6. Świadczenia rodzinne wypłacone w 2024 r.

Wyszczególnienie	Kwota wypłaconych w 2024r. świadczeń w zł
Świadczenie z funduszu alimentacyjnego	61790,18
z tego na osobę uprawnioną w wieku:	
0 -17 lat	45540,18
18 – 24 lat	16250
25 lat i więcej	0,00

Tabela 7. Wydatki na świadczenie z funduszu alimentacyjnego finansowane z dotacji celowej z budżetu państwa w 2024r.

Na podstawie przepisów ustawy o systemie oświaty z dnia 7 września 1991r. w 2024 roku na podstawie wydanych decyzji administracyjnych wypłacono stypendia szkolne dla dzieci i młodzieży na kwotę 6 950,40 zł, w tym z dotacji z BP 5 560,32 zł.

Pomoc materialna jest udzielana uczniom w celu zmniejszenia różnic w dostępie do edukacji, umożliwienia pokonywania barier dostępu do edukacji wynikających z trudnej sytuacji materialnej ucznia, a także wspierania edukacji uczniów zdolnych. Świadczeniami pomocy materialnej o charakterze socjalnym są stypendium szkolne oraz zasiłek szkolny. W 2024r. stypendium szkolne otrzymało 5 uczniów na łączną kwotę 6 950,40 zł.

9) Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością i Opieka wytchnieniowa dla dziecka i osób dorosłych

Opieka wytchnieniowa polega na czasowym zastąpieniu rodziny i opiekunów rodzinnych, w sprawowaniu opieki nad bliskim – niesamodzielnym z powodu ich choroby lub posiadania niepełnosprawności. Wsparciem objęte były dzieci do 16 r. posiadające orzeczenie o niepełnosprawności oraz osoby dorosłe posiadające orzeczenie o stopniu niepełnosprawności. W 2024 r. w ramach resortowego Programu MRPiPS „Opieka wytchnieniowa” dla jednostek samorządu terytorialnego – edycja 2024, pomoc w formie usług opieki wytchnieniowej świadczona

była w dwóch formach: dziennej i całodobowej i w całości została sfinansowana ze środków zewnętrznych w ramach ww. Programu.

W celu wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym osób z niepełnosprawnościami w 2024 roku realizowany był także program resortowy

Ministra Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej pod nazwą "Asystent osobisty osoby z niepełnosprawnością" dla Jednostek Samorządu Terytorialnego edycja 2024.

Wprowadzenie usług asystencji osobistej jako formy ogólnodostępnego wsparcia w wykonywaniu codziennych czynności oraz funkcjonowaniu w życiu społecznym dla osób z niepełnosprawnościami jest elementem polityki społecznej w zakresie:

- poprawy jakości życia osób niepełnosprawnych, w szczególności poprzez umożliwienie im jak najbardziej niezależnego życia;
- wsparcia osób niepełnosprawnych oraz zapewnienia pomocy adekwatnej do potrzeb;
- uczestnictwa osób niepełnosprawnych w wydarzeniach społecznych, kulturalnych, rozrywkowych lub sportowych itp.;
- dofinansowania jednostek samorządu terytorialnego w ramach realizowanych zadań mających na celu wsparcie społeczne osób niepełnosprawnych;
- zwiększenia wsparcia asystenckiego dla niepełnosprawnych uczniów ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi, także w innych wymiarach życia i funkcjonowania społecznego.

Forma wsparcia	Liczba godzin	Liczba osób korzystających	Liczba opiekunów w rodzinach	Kwota świadczenia w złotych
Opieka wytchnieniowa dzienna	32804	32	31	157856,06
Opieka wytchnieniowa całodobowa	68 dni	6	6	17340
Asystent Osobisty Osoby z Niepełnosprawnością	3032	32	x	151861,04

Tabela 8. Wydatki na wsparcie osób z niepełnosprawnościami

10) Współpraca i monitorowanie sytuacji rodzin i dzieci mieszkających w Gminie Turawa - współpraca interdyscyplinarna jest najbardziej efektywną i kompleksową formą pomocy dziecku i rodzinie. U większości rodzin dotkniętych kryzysem doświadczenie pokazuje, że tylko połączone kompetencje podmiotów i specjalistów w nich zatrudnionych, dają szansę na skuteczną pomoc rodzinom w przezwyciężaniu tych kryzysów.

W 2024 r. w celu skutecznego wsparcia rodzin podejmowano współpracę pomiędzy instytucjami i podmiotami wymienionymi już w niniejszym sprawozdaniu (Wsparcie rodziny i praca z rodziną). Ponadto w ramach działań wsparcia rodziny osiągnięto następujące wskaźniki wymienione w Programie:

Prowadzenie procedury „Niebieskie karty”	72 osoby
Działania prowadzone wobec osób doświadczających przemocy domowej, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury "Niebieskie Karty"	72 osoby (23 kobiety, 23 mężczyzn, 26 dzieci)
liczba osób objętych procedurą "Niebieskie Karty" co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie	21 osób (5 kobiet, 16 mężczyzn)

Tabela 9. Liczba osób dotkniętych przemocą w rodzinie oraz objętych procedurą „Niebieskiej Karty”, pomocą zespołu interdyscyplinarnego i grup diagnostyczno - pomocowych w 2024 r.

Liczba posiedzeń ZI	Liczba posiedzeń grup diagnostyczno - pomocowych
6	94

Tabela 10. Posiedzenia Zespołu Interdyscyplinarnego oraz grup diagnostyczno-pomocowych

Wnioskodawca	Ilość wniosków
Komisariat Policji w Ozimku	6
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turawie	1
Członek rodziny	2
Łącznie	9

Tabela 11. Liczba wniosków do Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Turawie o podjęcie działań wobec osób nadużywających alkoholu w 2024 r.

Liczba rodzinnych wywiadów środowiskowych przeprowadzonych przez pracowników socjalnych GOPS w Turawie	149
---	------------

Tabela 12. Liczba rodzinnych wywiadów środowiskowych przeprowadzonych przez pracowników socjalnych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turawie w 2024 r.

11) Kursy, szkolenia, warsztaty, konferencje, zespoły doradcze itp. dla pracowników instytucji wspierających rodziny – kadra realizująca zadania w ramach Programu brała udział w następujących szkoleniach/ kursach/warsztatach i innych podnoszących kompetencje:

- „Rola gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych w systemie przeciwdziałania przemocy domowej”
- webinarium "Świadomie planując piękną przyszłość bez FASD" dr Emilii Lichtenberg-Kokoszki.
- webinarium „Zachowania ryzykowne młodzieży – praktyka diagnozowania i psychoterapii”
- szkolenie „Współpraca w Zespołach Interdyscyplinarnych i Grupach diagnostyczno – pomocowych”
- szkolenie „Udzielanie pomocy osobom osadzonym oraz opuszczającym jednostki penitencjarne”

- „Rola Gminnych Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych”
- szkolenie „Podatkowo – Kadrowy Rollercoaster, czyli codzienność księgowych”
- „Fundusz alimentacyjny”
- „Procedura postępowania wobec dłużnika alimentacyjnego”
- „Opracowanie i realizacja indywidualnych planów usług społecznych”

12) Dzieci z Gminy Turawa przebywające w instytucjonalnej lub rodzinnej pieczy zastępczej

Wyszczególnienie	Liczba dzieci w 2024	Wydatki Gminy Turawa za rok 2024 z tytułu przebywania dzieci w pieczy zastępczej
Dzieci przebywające w instytucjonalnej pieczy zastępczej	11	616 886,78
Dzieci przebywające w rodzinnej pieczy zastępczej	4	26 306,73
w tym:		
przebywające w spokrewnionej pieczy zastępczej	4	
Przebywające w niespokrewnionej pieczy zastępczej	0	
Łącznie:	15	643 193,51

Tabela 13. Dzieci umieszczone w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej w Gminie Turawa

Nie mamy zwykle świadomości, jak często i jak wielu rodziców słyszy w sądzie słowa: „Nie jesteście w stanie wychowywać swoich dzieci. Zostają one umieszczone w rodzinie zastępczej...”. Takich dzieci, wychowanków pieczy zastępczej z roku na rok przybywa. Jak dzieci trafiają do rodzin zastępczych?

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych jest najczęstszym powodem ograniczenia władzy rodzicielskiej i dotyka coraz więcej rodziców opiekunów. Na drugim miejscu wśród powodów, przez które małoletni wychowują się w środowisku zastępczym znajdują się: naturalne sieroctwo, destrukcyjne „rozwoły”, przemoc, alkohol i narkotyki.

Dzieci przebywające w pieczy zastępczej rodzinnej i instytucjonalnej są czasowo lub na stałe pozbawione opieki rodziców. Niestety, tych drugich przypadków jest zdecydowanie więcej. Zbyt mało rodziców skutecznie walczy o swoje pociechy, odbierając im tym samym szczęśliwe dzieciństwo i zabierając tak ważne poczucie bezpieczeństwa. Z tego powodu potrzebni są kandydaci na zawodowe rodziny zastępcze. Takich rodzin jest wciąż za mało, co więcej ilość zawodowych rodzin zastępczych stale maleje. Rodzinna piecza zastępcza jest zdecydowanie lepsza dla dzieci ale też jest dużo bardziej ekonomiczna i nie generuje takich kosztów dla gmin (różnice w powyższej tabeli).

Dlatego GOPS w Turawie działa zgodnie z hasłem „Lepiej zapobiegać niż leczyć” - to fragment przysięgi Hipokratesa i powszechnie znana prawda mówiąca o tym, że profilaktyka pozwala nam najlepiej chronić życie i zdrowie. Jest to szczególnie istotne w przypadku rodziny i kształtowania jej prawidłowych funkcji oraz obowiązków wobec dzieci. Wiadomo, że profilaktyka jest dużo bardziej ekonomiczna w przestrzeni czasowej.

W GOPS Turawa działania profilaktyczne są realizowane w sposób planowy i świadomy w stosunku do rodziny oraz dzieci i młodzieży w celu eliminowania bądź ograniczania zagrożeń społecznych tkwiących w różnych niekorzystnych wychowawczo sytuacjach zaburzających socjalizację. Efektem tych działań profilaktycznych jest szansa na wykluczenie zachowań dewiacyjnych, wykraczających poza przyjęte normy społeczne i ustanowione prawo oraz eliminacja pierwszych symptomów dysfunkcji lub patologii społecznej a w następstwie zmniejszenia umieszczania dzieci w pieczy zastępczej.

Miedzy wymienionymi działaniami profilaktycznymi GOPS w Turawie realizuje kolejną edycję projektu Bliżej Rodziny i dziecka w ramach którego powstaną inicjatywy takie jak nowa PWD w Rzędowie, pracownia Biofeedback, pracownia SI jako skuteczne działania profilaktyczne na rzecz rodziny i dziecka. **Profilaktyka ta wszelkie rozbudowane i interdyscyplinarne działania, które pozwolą dzieciom pozostać we właściwie funkcjonujących rodzinach. Chodzi tu o wszelkiego rodzaju działania skierowane na pomoc rodzinie, aby mogła ona przezwyciężyć trudne sytuacje, zabezpieczyć potrzeby dziecka na tyle, by nie było konieczności umieszczania ich w zastępczym środowisku (innej rodzinie czy instytucji).**

13) Opieka nad dziećmi do lat 3 - W Gminie Turawa w 2024 r. powstał publiczny żłobek "Promyczki" w Kotorzu Małym (ul. Opolska 33A). Ponadto zgodnie z zapisami ustawy z dnia 4 lutego 2011 r. o opiece nad dziećmi w wieku do lat 3 (t.j. Dz.U. z 2024 r., poz. 338 z późn. zm.) w ramach zabezpieczenia opieki nad dziećmi do lat 3 w rodzinach mieszkających na terenie Gminy Turawa, zostały zawarte 3 porozumienia z następującymi gminami: Miastem Opole; Gminą Łubniany oraz Gminą Ozimek.

14) Finansowanie działań realizowanych w ramach Programu w 2024 r. - działania realizowane w ramach Programu finansowane były z następujących źródeł:

- a) budżetu Gminy Turawa (uchwała budżetowa),
- b) dotacje z budżetu Państwa,
- c) funduszy i programów celowych realizowanych w ramach środków „zewnętrznych”,
- d) Funduszy Europejskich w ramach Programu Fundusze Europejskie dla opolskiego na lata 2021 - 2027

INFORMACJA NA TEMAT POTRZEB ZWIĄZANYCH Z REALIZACJĄ ZADAŃ Z ZAKRESU WSPARCIA RODZINY

Odnosząc się do potrzeb związanych z realizacją zadań z zakresu wspierania rodziny zauważyć należy mnogość zadań nałożonych na gminę wynikających z ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

Mając na uwadze szeroki zakres problemów występujących współcześnie w rodzinie, specyfikę pracy z rodzinami zgłaszającymi się po pomoc do Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

w Turawie oraz w celu zapewnienia warunków i zasobów do skutecznej pracy z rodzinami, jako potrzeby w zakresie wsparcia rodzin w Gminie Turawa wymienić należy:

- 1) kontynuacji zatrudnienia asystentów rodziny w celu stworzenia możliwości dla prowadzenia skutecznej pracy z rodzinami;
- 2) zapewnienia środków finansowych umożliwiających ciągłe podnoszenie kwalifikacji asystentów rodziny pracowników socjalnych, nauczycieli, pedagogów i innej kadry pracującej z rodzinami poprzez udział w kursach, szkoleniach, webinarach, konferencjach i innych formach kształcenia oraz podnoszenia kwalifikacji;
- 3) zapewnienia środków finansowych na kontynuację i zwiększenie ilości porad prawnych, terapeutycznych i psychologicznych dla osób, rodzin zmagających się z różnego typu problemami;
- 4) sukcesywnego zwiększenia dostępu dla dzieci i młodzieży oraz rodziców do specjalistów: psychologa, terapeuty, prawnika itp. w celu umożliwienia szybkiej interwencji w sytuacji kryzysu i przeciwdziałania kryzysom w rodzinie;
- 5) zapewnienia środków na współfinansowanie pobytu dzieci w rodzinach zastępczych, placówkach opiekuńczo – wychowawczych oraz wdrożenie skoordynowanych działań w ramach pracy z rodziną w celu nie zwiększania ilości dzieci z terenu Gminy umieszczanych w pieczy zastępczej;
- 6) zintegrowania i utrzymania dobrej współpracy pomiędzy instytucjami wspierającymi rodziny dla kompleksowego i interdyscyplinarnego wsparcia rodzin;
- 7) tworzenia i prowadzenia treningów kompetencji rodzicielskich i grup wsparcia dla osób zmagających się z różnymi problemami, w tym z problemem współzależnienia;
- 8) intensyfikacji działań mających na celu ponowne pomoc rodzicom, którzy utracili prawo do opieki nad dziećmi do ponownego pełnienia ról rodzicielskich;
- 9) sukcesywnego poszerzania możliwości rozwoju społecznego i kulturowego rodzin poprzez uczestnictwo w ofercie kulturalnej, rekreacyjnej i edukacyjnej Gminy (organizacja wydarzeń tematycznych, integrujących rodziny m.in. w szkołach, Sołectwach);
- 10) tworzenia rodzin wspierających;
- 11) zapewnienia środków finansowych (z budżetu Gminy oraz pozyskanie środków zewnętrznych) oraz wykwalifikowanej kadry niezbędnych do kontynuacji działalności placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży w Gminie Turawa;
- 12) gromadzenia zasobów w zakresie skutecznych i doświadczonych specjalistów do pracy z rodzinami;
- 13) utworzenia i funkcjonowania drugiej w Gminie placówki wsparcia dziennego dla dzieci i młodzieży;
- 14) utworzenia i funkcjonowania specjalistycznych pracowni terapii Integracji Sensorycznej, logopedycznej oraz Biofeedback dla dzieci i młodzieży z terenu Gminy;
- 15) sukcesywnego pozyskania środków zewnętrznych (w ramach funduszy celowych, programów resortowych, środków Unijnych itp.) w celu wdrażania usług Asystenta Osobistego Osoby z Niepełnosprawnością oraz usług opieki wytnieniowej dla rodziców dzieci z niepełnosprawnością z terenu Gminy.

SPRAWOZDANIE Z REALIZACJI GMINNEGO PROGRAMU PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY DOMOWEJ ORAZ OCHRONY OSÓB DOZNAJĄCYCH PRZEMOCY DOMOWEJ W GMINIE TURAWA NA LATA 2023 – 2025 ZA ROK 2024

W związku z nowelizacją ustawy z dnia 19 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (t.j. Dz. U. z 2024 r. poz. 1673 z późn. zm.) Gminny Program Przeciwdziałaniu Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Turawa na lata 2023-2025 został przyjęty uchwałą Nr LV/408/2023 Rady Gminy Turawa z dnia 24 sierpnia 2023 r. Koordynowanie zadań w ramach Programu oraz monitorowanie efektów tych działań i nadzór nad prawidłowym ich wykonywaniem powierzono Gminnemu Ośrodkowi Pomocy Społecznej w Turawie.

Głównym celem Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Turawa na lata 2023-2025 jest poprawa dostępności i skuteczności pomocy kierowanej do osób i rodzin zagrożonych i doznających przemocy, podniesienie świadomości społecznej na temat zjawiska przemocy domowej, a także wypracowanie sprawnego i interdyscyplinarnego systemu przeciwdziałania przemocy.

Program adresowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Turawa, przede wszystkim osób doznających przemocy domowej, osób stosujących przemoc domową ale również świadków. W realizacji Programu uczestniczą instytucje, podmioty oraz organizacje pozarządowe, a także specjaliści zaangażowani w pracę w obszarze przeciwdziałania przemocy, zajmujący się problemem przemocy domowej i następstwami tego problemu.

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałaniu Przemocy Domowej oraz Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Turawa na lata 2023-2025 ma na celu stworzenie wsparcia i profesjonalnej pomocy zmierzającej do zwiększenia dostępności i skuteczności zorganizowanych form pomocy osobom uwikłanym w przemoc, a co za tym idzie zmniejszenie skali zjawiska przemocy oraz stworzenie jednolitego, profesjonalnego systemu interwencji i wsparcia dla osób zagrożonych bądź uwikłanych w przemoc domową.

W celu wypracowania sprawnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej oraz pomocy osobom i rodzinom doznającym przemocy domowej na terenie Gminy Turawa działa Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Turawa (zwany dalej Zespołem). Głównym zadaniem Zespołu jest podjęcie czynności mających na celu poprawę sytuacji w rodzinach dotkniętych przemocą.

I. Informacje ogólne

Zarządzeniem Wójta Gminy Turawa nr OR.0050.111.2023 został powołany Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Turawa, który funkcjonuje na podstawie:

- 1) ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej (Dz. U. z 2024 r. poz.1673 z późn. zm.),
- 2) Uchwały Rady Gminy Turawa NR LIV/408/2023 z dnia 24.08.2023r. w sprawie uchwalenia Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy Domowej i Ochrony Osób Doznających Przemocy Domowej w Gminie Turawa na lata 2023 – 2025,

3) Uchwały Rady Gminy Turawa NR LIV/409/2023 z dnia 24.08.2023 r. w sprawie trybu i sposobu powoływania oraz odwoływania członków Zespołu Interdyscyplinarnego do spraw przeciwdziałania przemocy domowej w Gminie Turawa.

Członkowie Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Turawa, zostali powołani w skład Zespołu na podstawie aktów prawnych oraz porozumień zawartych pomiędzy Gminą Turawa reprezentowaną przez Wójta Gminy Turawa a instytucjami lub podmiotami tj.

- 1) Porozumienie nr SPSWRSiPC.611.3.2023.AS z dn. 21.09.2023r. zawarte z Komendą Miejską Policji w Ozimku – 1 osoba,
- 2) Porozumienie nr SPSWRSiPC.611.12.2023.AS z dn. 21.09.2023r. zawarte z Przychodnią Lekarską w Turawie – 1 osoba,
- 3) Porozumienie nr SPSWRSiPC.611.5.2023.AS z dn. 21.09.2023r. zawarte z Caritas Diecezji Opolskiej – 1 osoba,
- 4) Porozumienie nr SPSWRSiPC.611.14.2023.AS z dn. 20.09.2023r. zawarte z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej w Turawie – 4 osoby,
- 5) Porozumienie nr SPSWRSiPC.611.4.2023.AS z dn. 20.09.2023r. zawarte z Gminną Komisją Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Gminie Turawa – 1 osoba,
- 6) Porozumienie nr SPSWRSiPC.611.7.2023.AS z dn. 20.09.2023r. zawarte z Publiczną Szkołą Podstawową w Zawadzie – 1 osoba,
- 7) Porozumienie nr SPSWRSiPC.611.9.2023.AS z dn. 20.09.2023r. zawarte z Publiczną Szkołą Podstawową w Osowcu – 1 osoba,
- 8) Porozumienie nr SPSWRSiPC.611.8.2023.AS z dn. 20.09.2023r. zawarte z Publiczną Szkołą Podstawową w Turawie – 1 osoba,
- 9) Porozumienie nr SPSWRSiPC.611.10.2023.AS z dn. 20.09.2023r. zawarte z Publiczną Szkołą Podstawową w Ligocie Turawskiej – 1 osoba,
- 10) Porozumienie nr SPSWRSiPC.611.7.2023.AS z dn. 20.09.2023r. zawarte z Zespołem Szkolno - Przedszkolnym w Bierdzanach – 1 osoba,
- 11) wskazania Prezesa Sądu Rejonowego w Opolu – 2 osoby tj. kurator specjalista II Zespołu Kuratorskiej Służby Sądowej wykonującego orzeczenia sprawach rodzinnych i nieletnich oraz kuratora specjalistę wykonującego orzeczenia w sprawach karnych.

Zgodnie z art. 9b ustawy z dnia 19 lipca 2005r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej do zadań zespołu interdyscyplinarnego należy tworzenie warunków umożliwiających realizację zadań z zakresu przeciwdziałania przemocy domowej oraz integrowanie i koordynowanie działań podmiotów, o których mowa w art. 9a ust. 3-5, w szczególności przez:

- 1) diagnozowanie problemu przemocy domowej na poziomie lokalnym;
- 2) inicjowanie działań profilaktycznych, edukacyjnych i informacyjnych mających na cel przeciwdziałanie przemocy domowej i powierzanie ich wykonania właściwym podmiotom;
- 3) inicjowanie działań w stosunku do osób doznających przemocy domowej oraz osób stosujących przemoc domową;
- 4) opracowanie projektu gminnego programu przeciwdziałania przemocy domowej oraz ochrony osób doznających przemocy domowej;
- 5) rozpowszechnianie informacji o instytucjach, osobach i możliwościach udzielenia pomocy w środowisku lokalnym;

6) powoływanie grup diagnostyczno-pomocowych i bieżące monitorowanie realizowanych przez nie zadań;

7) monitorowanie procedury "Niebieskie Karty";

przekazywanie informacji, o której mowa w art. 9e ust. 3, oraz dokumentacji, o której mowa w art. 9c ust. 5a;

8) kierowanie osoby stosującej przemoc domową do uczestnictwa w programie korekcyjno-edukacyjnym dla osób stosujących przemoc domową lub programie psychologiczno-terapeutycznym dla osób stosujących przemoc domową;

9) składanie, na wniosek grupy diagnostyczno-pomocowej, zawiadomienia o popełnieniu przez osobę stosującą przemoc domową wykroczenia, o którym mowa w art. 66c ustawy z dnia 20 maja 1971 r. - Kodeks wykroczeń.

II. Działalność Zespołu Interdyscyplinarnego

Zgodnie z art. 9a ust 7 ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy domowej, w 2024 r. odbyło się 6 posiedzeń Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Turawa (jedno posiedzenie raz na dwa miesiące). Posiedzenia ZI odbyły się w terminach: 28.02.2024 r., 18.04.2024 r., 19.06.2024 r., 29.08.2024 r., 28.10.2024 r., 17.12.2024 r. W ramach posiedzeń w 2024 roku m.in.:

- omówiono sprawozdanie z przebiegu pracy Zespołu Interdyscyplinarnego za 2023r. oraz planowano bieżącą pracę ZI,
- omawiano podejmowane przez ZI działania pomocowe,
- omówiono dane statystyczne z realizacji procedur NK,
- omawiano podejmowane przez przedstawicieli instytucji wchodzących w skład Zespołu Interdyscyplinarnego działania edukacyjne, profilaktyczne i zaradcze mające na celu przeciwdziałanie zjawisku przemocy,
- omawiano sytuację rodzin zamieszkujących Gminę Turawa, w których prowadzona była procedura Niebieskiej Karty i zachodziło lub dalszym ciągu zachodzi podejrzenie występowania przemocy w rodzinie,
- z uwagi na pojawiające się przestępstwa popełniane wobec dzieci, w szczególności zagrożenia wynikające z częstotliwości funkcjonowania online, przedstawiano uwagi i spostrzeżenia dotyczące zapobiegania tego typu działaniom oraz konieczność powszechnej edukacji rodziców pod kątem zagrożeń płynących z dostępu dzieci do Internetu,
- podkreślano wagę reakcji służb pomocowych w sprawach związanych z przemocą oraz konieczność edukacji w tym zakresie,
- podjęto uchwałę w sprawie zmiany regulaminu Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Turawa w zakresie:
 - powiadamiania członków Zespołu przez Przewodniczącego za pomocą środków komunikacji elektronicznej o terminach posiedzeń jak również o zaplanowanych działaniach dodatkowych
 - powołania Działu Prawnego Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Turawa, którego zadaniem jest opiniowanie pod względem zgodności z obowiązującymi przepisami prawa projektów uchwał Zespołu jak również bieżąca obsługa prawna Zespołu.

III. Realizacja procedury Niebieska Karta

W przypadku powzięcia informacji o podejrzeniu stosowania przemocy domowej i zgodnie z Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 6 września 2023r. w sprawie procedury „Niebieskie Karty” oraz wzorów formularzy „Niebieska Karta” - wszczęcie procedury następuje poprzez wypełnienie formularza „Niebieska Karta – A”. W celu rozwiązywania problemów związanych z wystąpieniem przemocy domowej, Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Turawa powoływał i zwoływał grupy diagnostyczno – pomocowe składające się ze specjalistów o różnych kompetencjach zgodnie z art. 9a pkt. 11-12 ww. ustawy. Prace w ramach grup diagnostyczno-pomocowych prowadzone były w zależności od problemów występujących w indywidualnych przypadkach lub wynikających z potrzeb zgłaszanych ZI.

W 2024 r. funkcjonowało 20 grup diagnostyczno-pomocowych, które łącznie odbyły 94 posiedzenia. W 2024 r. do Przewodniczącego Zespołu wpłynęło 15 Formularzy „Niebieska Karta -A” z czego:

Podmiot wszczynający procedurę	Ilość formularzy Niebieska Karta -A
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turawie	3
Policja	9
Oświata	3

Tabela 1. Ilość formularzy Niebieska Karta-A w 2024 r.

Ponadto, w 2024 r. kontynuowano 7 procedur wszczętych w latach poprzedzających rok sprawozdawczy. Wszczęto 13 nowych procedur, przy czym w dwóch procedurach założono formularz NK – A dwa razy. 5 procedur „Niebieskie Karty” równolegle były prowadzone także przez Zespoły Interdyscyplinarne powołane w innej gminie.

Rodzaj podjętych działań	2023 r.	2024 r.
Prowadzenie poradnictwa, w szczególności przez działania edukacyjne służące wzmocnieniu opiekuńczych i wychowawczych, alternatywnych wobec stosowania przemocy metod i kompetencji rodziców w rodzinach zagrożonych przemocą domową (art. 6 ust. 2 pkt 2 ustawy)	36 osób (18 kobiety i 18 mężczyzn)	46 osób (23 kobiety i 23 mężczyzn)
Prowadzenie procedury „Niebieskie karty” w tym ze względu na podejrzenie stosowania: - przemocy psychicznej - przemocy fizycznej - ze względu na problem przemocy seksualnej	17 rodzin 17 rodzin 16 rodzin 2 rodziny	20 rodzin 16 rodzin 13 rodzin 2 rodziny
Prowadzenie procedury „Niebieskie karty”	53 osoby	72 osoby
Działania prowadzone wobec	34 osoby	56 osoby

osób doświadczających przemocy domowej, objętych w danym roku działaniami w ramach procedury "Niebieskie Karty"	(15 kobiet, 1 mężczyzna, 18 dzieci)	(23 kobiety, 7 mężczyzn, 26 dzieci)
liczba osób objętych procedurą "Niebieskie Karty" co do których istnieje podejrzenie, że stosują przemoc w rodzinie	19 osób (2 kobiety, 17 mężczyzn)	21 osób (5 kobiet, 16 mężczyzn)

Tabela 2. Osoby objęte działaniami w ramach procedur „Niebieskie karty” w Gminie Turawa w 2023 r. oraz w 2024 r.

Z ilości osób objętych procedurami NK jednoznacznie wynika, że zjawisko przemocy w Gminie Turawa ma niestety tendencję wzrostową w stosunku do 2023 r. W 2024 r. zakończono 15 procedur „Niebieskie Karty”. W ramach podnoszenia kompetencji 10 członków Zespołu Interdyscyplinarnego ds. Przeciwdziałania Przemocy Domowej w Gminie Turawa wzięło udział w szkoleniu “Współpraca w Zespołach Interdyscyplinarnych i Grupach Diagnostyczno- Pomocowych”. Celem szkolenia było poszerzenie wiedzy w zakresie przeciwdziałania przemocy domowej, podejmowania współpracy pomiędzy instytucjami pomocowymi oraz sposobu pracy z osobami zarówno doznającymi przemocy jak i stosującymi przemoc domową. Członkowie Zespołu biorą również udział w licznych konferencjach i webinarach online.

W 2024 r. w każdej rodzinie objętej procedurą Niebieskie Karty dokonano diagnozy zjawiska przemocy przez powołane grupy diagnostyczno-pomocowej zajmującej się zbieraniem informacji, oceną realnego zagrożenia, weryfikacją zeznań, informowaniem o możliwościach skorzystania z różnych form pomocy: psychologicznej, prawnej, socjalnej, medycznej itp. Dla każdej osoby dotkniętej przemocą domową w ramach procedury Niebieskie Karty opracowany został Indywidualny plan pomocy. Sytuacja rodzin dotkniętych przemocą na bieżąco była monitorowana przez pracowników socjalnych bądź asystenta rodziny oraz Policję, kuratora, a sytuacja małoletnich dzieci przez pracowników oświaty. W ramach procedury Niebieskie Karta na bieżąco prowadzone były działania mające zapobiegać występowaniu przemocy domowej przez instytucję:

- 1) **Policja** - działania podejmowane przez dzielnicowych Komisarzatu Policji polegają na systematycznych wizytach sprawdzających stan bezpieczeństwa osób, co do których istnieje podejrzenie, że jest dotknięta przemocą domową, informowaniu ich o prawach i możliwościach uzyskania pomocy, przeprowadzaniu rozmów prewencyjnych z osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy i informowaniu o konsekwencjach niewłaściwych zachowań.
- 2) **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Turawie** - pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turawie pozostają w systematycznym kontakcie z osobami, co do których istnieje podejrzenie, że doznają przemocy. Poddjęmowane przez nich działania mają na celu monitorowanie sytuacji osób i rodzin i sprawdzanie ich stanu bezpieczeństwa. Pracownicy Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Turawie prowadzą również rozmowy prewencyjne z osobami podejrzanymi o stosowanie przemocy. Osoby objęte procedurą Niebieskie Karty mobilizowane są do kontaktu z psychologiem, udziału w grupach wsparcia oraz możliwości udziału w programach korekcyjno - edukacyjnych. Udzielane było także poradnictwo w zależności od potrzeb osoby lub rodziny. Udzielane jest wsparcie i pomoc zgodnie z oczekiwaniami osób dotkniętych przemocą, a także ukierunkowanie w podejmowanych działaniach. Ponadto, kierowane są zawiadomienia do prokuratury o podejrzeniu popełnienia przestępstwa z art. 207 par. 1 kk, wnioski o wydanie nakazu natychmiastowego opuszczenia wspólnie zajmowanego przez rodzinę lokalu

mieszkaniowego/domu, zakazu zbliżania się do wspólnie zajmowanego przez rodzinę lokalu, zakazu zbliżania się do osób doświadczających przemocy domowej oraz wnioski o stwierdzenie podstaw do przyjęcia do szpitala psychiatrycznego bez zgody dotyczące osób z zaburzeniami psychicznymi.

- 3) **Placówki oświatowe** - działania przedstawicieli szkół i przedszkoli koncentrują się na pomocy dzieciom, a dotyczą pomocy psychologiczno-pedagogicznej w formie porad, konsultacji, obserwacji pod kątem niepokojących zachowań ucznia. Prowadzona jest również współpraca z rodzicami. Ponadto w razie konieczności kierowane są wnioski do Sądu Rodzinnego o wgląd w sytuację rodziny czy zawiadomienia o popełnieniu przestępstwa dot. znęcania.
- 4) **Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Turawie** - w ramach wsparcia procedur NK motywuje osoby mające problem z alkoholem do utrzymywania abstynencji, do podjęcia terapii odwykowej.
- 5) **Zespół Kuratorskiej Służby Sądowej** - kuratorzy nadzorują zachowanie i sposób funkcjonowania osoby skazanej za znęcanie się nad rodziną, przeprowadzają rozmowy prewencyjne, kontrolują przestrzeganie przez skazanego zaleceń sądu dotyczących np. powstrzymywania się od spożywania alkoholu. Dodatkowo sprawdzany jest stan bezpieczeństwa domowników. W przypadku ograniczenia władzy rodzicielskiej nadzór dotyczy kontroli nad sposobem wykonywania władzy rodzicielskiej.

W związku z interdyscyplinarnym charakterem pracy z rodziną doświadczającą przemocy, kluczową kwestią jest koordynacja działań różnych podmiotów zaangażowanych w realizację uzgodnionego planu działania. Działalność Zespołu opiera się na pracy wielu osób, podkreślić jednak należy, iż interdyscyplinarne współdziałanie przedstawicieli służb pracujących w obszarze przeciwdziałania przemocy domowej, daje możliwość głębszego wnikięcia i rozpoznania środowiska rodzinnego oraz pozwala na trafniejsze postawienie diagnozy sytuacji, w jakiej rodzina się znalazła. Instytucje i podmioty starają się maksymalnie wspierać rodziny w przezwyciężaniu trudnych sytuacji życiowych w jakich się znalazły, co w efekcie przyczynia się do ograniczenia skali zjawiska przemocy w rodzinach zamieszkałych na terenie Gminy Turawa.

Uzasadnienie

Zgodnie z art. 110 ust. 9 ustawy z dnia 12 marca 2004 roku o pomocy społecznej Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej, składa Radzie Gminy coroczne sprawozdanie z działalności ośrodka oraz przedstawia potrzeby w zakresie pomocy społecznej.

W związku z powyższym podjęcie uchwały jest zasadne.